

RAPPORT: FOTOBEBVARINGSLØFT

- MED FOKUS PÅ SKADEVERN,
BEVARING OG FORMIDLING (2019-2020)

VARANGER MUSEUM
Vardø · Sør-Varanger · Vadsø

Stiftelsen UNI

Sammendrag

Dette er en sluttrapport for prosjektet «Fotobeveringsløft». Rapporten skal samle kunnskap og erfaringer fra prosjektet. Den oppsummerer arbeid på avdelingene, og kartleggingen av fotosamlingen. I tillegg kommer prosjektteamet med forslag til videre tiltak og prosedyrer basert på erfaring og læring i prosjektet.

Prosjektteamet har bestått av Gry Andreassen ved Grenselandmuseet, Hanna Ersland ved Vardø museum og Monica Milch Gebhardt ved Vadsø museum - Ruija kvenmuseum og som prosjektleder for Varanger museum IKS.

Innhold

Om prosjektet.....	4
Mandat for prosjektet.....	5
Status fotosamlingene.....	7
Gjennomføring.....	12
Samling 1, Vadsø: Vern av ansatte og identifisering av fotomateriale.....	13
Samling 2, Grenselandmuseet: Kjemiske skader og klima.....	20
Samling 3, Vardø: Kartlegging av samlingen, tilstand, betydning og ressursbehov.....	26
Kartlegging.....	30
Tendenser i kartleggingen.....	30
Utbytte av prosjektet.....	34
Måloppnåelse.....	34
Erfaringsbasert læring i prosjektarbeidet.....	35
Kunnskap om samlingene på avdelingene.....	36
Formidling eksternt.....	37
Tiltak.....	39
Tiltak forvaltning i Varanger museum.....	40
Videre anbefalinger for arbeid med fotosamlingene.....	42
Referanseliste:.....	43
Vedlegg:.....	43

Alle foto: Fotobeveringsprosjektet/Varanger museum, 2020

Om prosjektet

«Fotobevaringsløft med fokus på skadevern – bevaring og formidling» (2019-2020) er et prosjekt gjennomført i Varanger museum for å forbedre arbeidet med fotobevaring. Prosjektet involverte de tre avdelingene i Varanger museums konsoliderte enhet i et samarbeid på tvers. Et delmål var å jobbe mot samsvarende rutiner og prosedyrer innad i Varanger museum. Vi ville også øke vår kompetanse i forhold til behandling av, og tiltak for, bevaring av skadet materiale gjennom fordypning og temamøter med eksperter. Videre har vi gjort enkle tiltak i fotosamlingene for å forlenge levetid og beskytte skadet materiale.

Samlingene er kartlagt i løpet av prosjektperioden, noe som har gitt oss ekstra innsikt i materiale, tilstand og tematikk. Vi kommer i denne rapporten med generelle og avdelingsspesifikke tiltak for å øke standarden på bevaring av fotosamlingen.

Det er viktig å merke seg at prosjektet fokuserer på bevaring og kartlegging, ikke innsamling, digitalisering, registrering og publisering av fotosamlingen.

Karlens 2 fotoarkivet ved Grenselandmuseet med ny emballasje.

Grenselandmuseet i Kirkenes, Vardø museum med Pomormuseet i Vardø og Vadsø museum-Ruija kvenmuseum i Vadsø. Varanger museum har 54 kulturhistoriske bygninger hvorav 11 er sommeråpne, og 3 er åpne på helårsbasis. Foto: Knut Åserud og Varanger museum/MMG

Mandat for prosjektet

Formål

Felles arbeid for å forbedre bevaringsforhold for fotosamlingene.

Mål

- Utføre praktisk arbeid som forbedrer bevaringsforhold for fotosamlingene på våre tre avdelinger.
- Øke kompetanse ved å jobbe prosjektbasert på tvers av avdelingene og oppnå samsvarende prosedyrer og rutiner.
- Ekspertmøter for økt kompetanse på tema som vern av samlinger og ansatte, identifisering av materiale, kjemiske skader, klima, identifisering av mugg og bevaring.
- Grovkartlegging av hele samlingen med fokus på materialtyper, tilstand og prioritering.
- Formidle mål med prosjektet og skatter vi oppdager underveis.

Budsjett

Budsjettet var på 412700 kr inkludert eget arbeid. Det ble innvilget 110500 kr i tilskudd fra Stiftelsen UNI.

Organisering

Kjerneteam: Gry Andreassen (deltaker for Sør-Varanger), Hannah Ersland (deltaker for Vardø) og Monica Milch Gebhardt (deltaker for Vadsø og prosjektleder for Varanger museum). Prosjekt-deltakere: Ulike personer trekkes inn ved behov for kompetanse på spesielle områder. Her er det spesielt håndverkere/vaktmestre som har deltatt i praktiske oppgaver. Prosjekteier: Ole Martin Lislevand, direktør i Varanger museum. Prosjektet ble presentert og godkjent i ledergruppen før man gikk i gang.

Kommunikasjon internt

Prosjektleder har hatt løpende dialog med prosjekteier og avdelingsledere om framgang, budsjett og endringer. I tillegg dialog med avdelingsledere om teamdeltakernes tidsbruk i prosjektet. For hver samling er det informert på avdelingene om at teamet kommer, kort hva de skal gjøre og hvor lenge de blir. Etter hver samling på avdelingene har deltakerne i teamet rapportert om hva arbeidet har bestått i på avdelingen til alle i Varanger museum pr e-post.

Dokumentasjon av museets fotosamlinger på avdelingene i Kirkenes, Vadsø og Vardø i forbindelse med søknad om midler til prosjekt om Fotobevaring våren 2019.

Oppstartsmøter

Ved initiering av prosjekt, i forbindelse med utarbeiding av prosjektbeskrivelse for finansieringssøking, gjennomførte kjerneteamet et dagsmøte på hver avdeling. Disse foregikk 22.mai på Grenselandmuseet, 23.mai på Vardø museum og 24.mai på Vadsø museum, alle i 2019. Formålet med disse møtene var å gjøre seg kjent med status på fotosamlingene.

Vi gjorde en befaring av alle rom hvor fotografi blir lagret og diskuterte enkle tiltak som kunne utføres underveis i prosjektet. Vi diskuterte om avdelingene hadde spesielle utfordringer med henhold til bevaring, og om det var ønskede fordypningstema. I løpet av de tre dagene ble vi enige om prosjektets rammeverk og gjennomføring i felles dialog.

Jens Gold, fotokonservator ved Preus museum, ble forespurt om å være rådgiver i prosjektet. I tillegg ble Statsarkivet i Tromsø forespurt om å dele erfaringer med oss om fotomagasin og om mugg og muggsanering.

For å kunne jobbe med forskning og formidling av samlingene trenger vi først og fremst å sørge for at fotografiene oppbevares under gode forhold, slik at de kan bevares for lengst mulig tid.

Når vi har fått oversikt over samlingene og har så gode forhold for lagring som det er mulig ut fra våre nåværende forutsetninger så kan vi prioritere videre arbeid med innsamling, digitalisering, registrering og publisering.

Vi mener dette er riktig rekkefølge å jobbe med utfordringene på. På den ene siden å få innblikk i og oversikt over samlingene, oppbevaringsforhold og tilstand. På den andre siden å jobbe med forbedring av oppbevaringsforhold i forhold til dagens muligheter. Deretter kan vi jobbe med prioritering av videre tiltak i forhold til bevaring, innsamling, digitalisering, registrering og publisering.

Fotosamlingene

Enaresamen Maarit Sarre - Hendo-Antis datter, melker rein i skogen ved Mutkavarre (Eidfjell), Pasvik 1892. Gutten, Johan Petter Vesmajærvi, er en kven fra Sør-Varanger. Foto: Ellisif Wessel/Varanger museum avd. Grenselandmuseet

Fotosamlingene i Varanger museum er innsamlet siden henholdsvis 1894 i Vardø, 1964 i Sør-Varanger og 1976 i Vadsø. Samlingene eies i Vardø av Vardøhus museumsforening, men forvaltes av museet. I Vadsø og Sør-Varanger eies de av kommunene, men forvaltes av museet.

Det er lagt inn en stor frivillig innsats i forhold til lokal innsamling i oppstarten av museet. Store samlinger gikk tapt under 2. Verdenskrig og vi har derfor ikke det komplette bildet eller et stort materiale i Finnmark. Det innsamlede fotomaterialet pr i dag består av 93 000 fotografi med hovedvekt på perioden 1880-1950. Pr 31.12.2019 hadde vi 15 402 fotografi i Vardø, 44 424 i Vadsø og 34 895 ved Grenselandmuseet.

Samlingene består i stor grad av positivbilder fra private album og samlinger, men vi har også arkiv bestående av negativer etter lokale fotografer som i større eller mindre grad har dokumentert lokal historie. Og i tillegg har vi bedriftsarkiver som kan bestå av både foto og arkiv.

Johan Wickstrøm og Jørgen Wickstrøm er eksempler på fotograffirmaer i Varanger rundt århundreskiftet. Far og sønn var stasjonert delvis i Tromsø og i Vardø i perioden 1865 til ca. 1900. Jasper Soini og deretter Emilie Henriksen drev virksomhet i Vadsø i perioden 1905-1925. I Kirkenes har vi blant annet Helga Tokle som arbeidet som studiofotograf ved århundreskiftet. Disse samlingene består av kabinett- og visittkort.

Fotoarkiv etter fotografer på 1930- tallet og utover består i stor grad av negativ. Negativer er spesielt sensitivt materiale og må vurderes spesielt i dette prosjektet. Vi har flere fotoarkiv etter fotografer som virket i området rundt Varangerfjorden. Fra Kirkenes har vi blant annet Edvardsen som fotograferte fra 1959-1998 og Karlsen fra 1940-1970 tallet. Fra Vadsø har vi Henry Hansen/Karl Hansen som virket i perioden fra 1939-1979. I Vardø har vi også en del materiell fra denne perioden men det er ingen god oversikt.

Alle avdelinger har en del bedriftsalbum og private album i samlingen. Av bedriftsalbum er det spesielt AS Sydvaranger som dokumenterte driften sin systematisk. I private album er det ofte familie- og hverdagsbilder men i noen tilfeller er det også fotodokumentasjon av nasjonal historisk interesse. Vi har blant annet en del krigshistorie i flere album etter tyske soldater stasjonert i området under 2.verdenskrig.

Tematisk kan vi si at Varanger er et flerkulturelt område med både samisk og kvensk kultur og historie. I tillegg har Varanger hatt nær kontakt med Russland gjennom handel og naboskap.

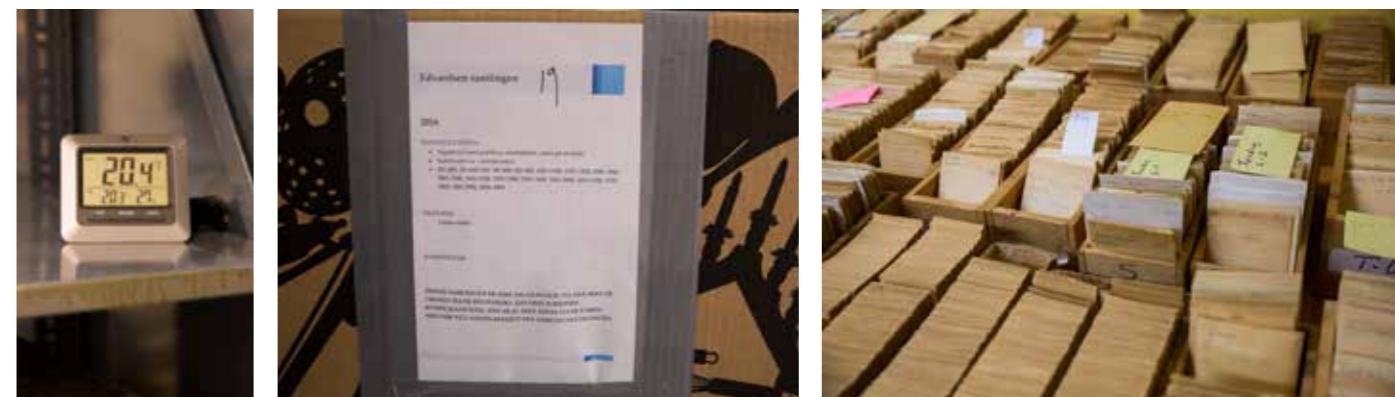
Vardø museum forvalter og formidler spesielt historien om pomorene og partisanvirksomheten gjennom sine samlinger.

Grenselandmuseet formidler og forvalter fotografi om livet i grenseområdene og historien fra 2.verdenskrig. Ellisif Wessels fotografier er et enestående flerkulturelt dokumentasjonsmateriale fra perioden 1890-1925 både fra norsk, finsk og russisk side av grensene i nordøst. Sør-Varanger er et område med skoltesamisk kultur.

Grenselandmuseet har også en industrihistorisk samling fra AS Sydvaranger fra 1906 til midten av 70- tallet der de selv har dokumentert egen drift og utvikling. Gunerus Soot har også dokumentert AS Sydvarangers drift fra 1907-1912.

I Vadsø er det spesielt den kvenske historien som forvaltes og formidles. Vadsø museum – Ruija kvenmuseum er ansvarsmuseum for kvensk/norskfinsk kultur og historie. Her er det mest private foto som utfyller historien om kvenene.

Alle avdelingene har også ansvar for formidling og forvaltning av lokalhistorie. Fotosamlingen er bare en del av samlingen museene forvalter som består av gjenstander, foto, lyd, film, arkiv, bygninger, båter, kulturlandskap og immateriell kultur som skal utfylle bildet om historien i Varanger.

Dokumentasjon av museets fotosamlinger på avdelingene i Kirkenes, Vadsø og Vardø i forbindelse med søknad om midler til prosjekt om Fotobevaring våren 2019.

Oppbevaringsforhold

Store deler av fotosamlingen oppbevares utilfredsstillende og i noen grad direkte dårlig. Ingen av de tre avdelingene har dedikerte fotomagasin med klimaregulering.

Vardø mangler museum/driftsbygg og leier for tiden gamle Vardø skole fra 1888. Det pågår et forprosjekt for nytt museum i gamle Turnhallen men dette ligger litt fram i tid. Vardø museum oppbevarer foto i tidligere klasserom, nåværende kontor. Disse rommene er uten klimaregulering og med stor påvirkning av det arktiske utendørs klima, det være seg lys, kulde og variasjoner i relativ luftfuktighet. På oppstartsmøte i mai 2019 ble temperatur og luftfuktighet i det rommet hvor fotosamlingen i stor grad befinner seg målt til 21,8 grader og 20% RH.

Vadsø museum – Ruija kvenmuseum leier gamle NRK Finnmark pr i dag og har pr 1.mars 2020 igangsatt ombygging av dette bygget til et funksjonelt museum med de spesialarealer som kreves. I løpet av 2021 vil Vadsø ha på plass et kjølemagasin for foto som i anbudsgrunnlaget spesifiseres slik: «Videre skal det legges opp til passiv klimakontroll i magasin/fotomagasin, der det er ønskelig å stabilisere klima uten tekniske tiltak for styring, men ved at bygningstekniske tiltak i seg selv bidrar til å stabilisere klima i disse områdene. Magasinrom må videre ha egne

ventilasjonsanlegg med mulighet til å regulere luftskiftet. Ventilasjon eller varme i gulv kan vurderes for stabilisering av temperatur. Klima-parametre for hhv. magasin og fotomagasin ønskes som følger: Magasin: Temperatursone 16-20 grader, RF 35-55% Fotomagasin: Temperatursone 2-8 grader, RF 30-35% Det viktigste er at klimaet i magasinet er STABILT, det vil si at vi unngår plutselige svingninger i fuktighet og temperatur. Hvis det er stabilt kan man tåle perioder i både nedre og øvre sjikt av fuktighet og temperatur. For stabilisering av RF må det installeres befukter eller avfukter. Erfaringsmessig langs kysten av Finnmark er det ikke sikkert at avfukting er nødvendig pga det tørre og kalde klimaet; og befuktning ofte nødvendig kun vinterstid. Dette må likevel vurderes og eventuelt prosjekteres.»¹

Vadsø museum oppbevarer foto i dag i fredede bygg fra 1850 og i en murbygning fra 1960 tallet som påvirkes av utendørs klimaforhold. Det er utført sporadiske målinger gjennom et år i Grensen 1, Vadsø. Det viser seg at det er for fuktig på høsten, det vil si over 50% luftfuktighet. På oppstartsmøte i mai 2019 ble temperatur og luftfuktighet i lagerrommet hvor store deler av fotosamlingen befinner seg målt til 13,5 grader og 37% RH.

¹Vadsø Kommunale Eiendomsselskap KF(2019), Prosjekt: Nasjonalt ansvarsmuseum for kvener/norskfinner, KONKURRANSEGRUNNLAG, DEL III A, Alpha Projects

Sør-Varanger museum flyttet i 1997 inn nytt museumsbygg, Grenselandmuseet, med både magasin og arkivrom. Fotosamlingen er spredd i begge rom, i tillegg til i kontorgang. I arkivrom og magasinrommet er det ventilasjon, men ingen klimaregulering. Det finnes to ventilasjonskretser, en for kontorene og en for det resterende areal som vil si publikumsareal, verksteder og magasin. Det anbefales av fotokonservator Jens Gold, at ventilasjon for magasin er separat fra kontorer og besøksarealer. Det er installert TinyTags klimamålere men vi hadde problemer med å få tilgang til data fra loggene.

Det viste seg at de trenger oppgraderinger og var ikke tilgjengelig. En generell oppfatning er at det i magasinrom er varmt og tørt hele året gjennom. På oppstartsmøte i mai 2019 ble temperatur og luftfuktighet målt til 20 grader og 10% RH.

Her er en oversikt over forskjellige fotomaterialer og anbefalt klima for god langtidsbevaring fra IPI²:

Table 3. Suitability of environments for storage of various media types.

Storage Conditions	Glass Plates	Nitrate	Acetate		Polyester		Photo Prints		Ink Jet Prints	Magnetic Tape		CDs DVDs
			B&W	Color	B&W	Color	B&W	Color		Acetate	Polyester	
ROOM	Fair	No	No	No	Good	No	Good	No	Fair	No	No	Fair
COOL	Good	No	No	No	Good	No	Good	No	Fair	Fair	Good	Good
COLD	Very Good	Good	Good	Good	Very Good	Good	Very Good	Good	Good	Good	Good	Good
FROZEN	Very Good	Very Good	Very Good	Very Good	Very Good	Very Good	Very Good	Very Good	Very Good	Good	Good	No

NOTE: Degrading acetate and nitrate should be frozen. The ratings for ink jet prints reflect their susceptibility to pollutants and contaminants.

Oversikt over anbefalt bevaring av ulike fotomaterialer fra Adelstein, Peter Z., (2009). IPI Media Storage, Quick Reference. 2nd edition. Image Permanence Institute

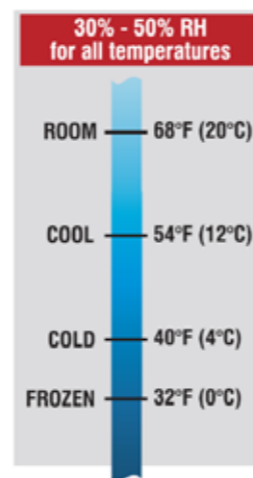
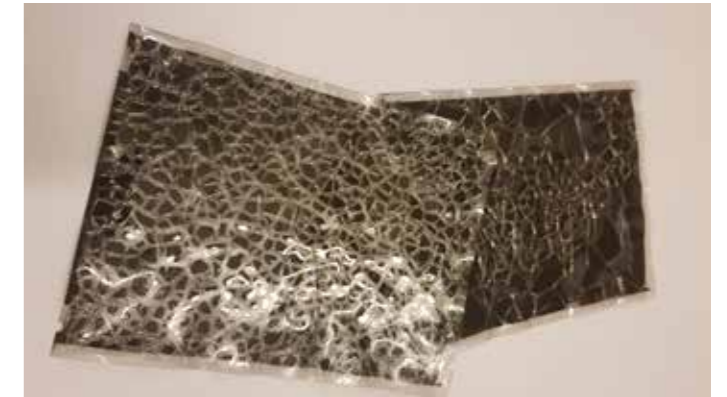

Fig. 6. The four temperature categories. In this context, ROOM, COOL, and COLD are characterized by one "anchor-point" temperature. FROZEN applies to temperatures of 32°F (0°C) and below.

Temperaturskala fra Adelstein, Peter Z., (2009). IPI Media Storage, Quick Reference. 2nd edition. Image Permanence Institute

Bevaringstilstand

Fotografi, spesielt negativ- og fargemateriale, er spesielt sensitivt materiale som krever kjølig lagring. Vi har oppdaget at samlingene våre viser tegn til omfattende nedbrytning, gjennom blant annet eddiklukt og spindelvevmønsteret utseende, og må ta tak i dette nå.

Negativ fra Edvardsen, samling 1. Spindelvevmønsteret tyder på nedbrytning av celluloseacetat.

Det er flere årsaker til kjemisk nedbrytning av materiale. I publikasjonen «Skadet fotografisk materiale» listes følgende faktorer opp (Gold,2015):

- Høy og ustabil temperatur
- For høy og ustabil luftfuktighet
- Luftforurensning, for eksempel i form av skadelige gasser
- Lys (store lysmengder, ultrafiolett og infrarød stråling)
- Feil emballasje

Materiale som har startet en nedbrytningsprosess kan ikke reverseres men kontroll på overstående liste er det mulig å forlenge levetiden.

På Grenselandmuseet ble fotoarkivet til fotograf Edvardsen pakket ned i esker 2016. Noe hadde eddiklukt som er et tegn på nedbrytning allerede da, og nå er det på tide å ta stilling til hva vi skal gjøre spesielt med denne.

- *Hvordan skal vi jobbe å forbedre disse forholdene? Må materialet fryses eller holder det å kjøle det ned?*

I Vadsø ble det i 2016 tatt inn et stort negativarkiv etter Karl Hansen/Henry Hansen som har noe lukt og synlige skader og vi vet det har vært oppbevart i for varm og tørr luft. Flere av negativene har en emulsjon som har krympet i forhold til plastbasen.

- *Hva skyldes dette, og er det slik at resten av samlingen vil få slike skader om den vi fortsetter å bevare den i samme klima? Bør skadet materiale sorteres ut av samlingen og kan det smitte over på andre negativ?*

I Vardø trenger vi en bedre oversikt og fotosamlingen som må flyttes ut av kontorene. Vardø museum var tidligere lokalisert på Lushaugen (et kulturhistorisk bygg), men flyttet ut derfra pga. muggforekomster.

- *Er fotosamlingen berørt av dette i dag? Finnes det mugg og hvordan skal fotografier som har mugg behandles?*

Det var vanskelig å si noe om bevaringstilstand utover de synlige, luktbare, og klimamessige bevis på at tilstanden ikke var bra nok. Vi hadde behov for verktøy og metoder for å kunne si noe konkret om tilstand.

²Adelstein, Peter Z., (2009). IPI Media Storage, quick reference. 2nd edition. Image Permanence Institute

Gjennomføring

Prosjektet involverte arbeid på museets tre avdelinger. Prosjektteamet reiste fra museum til museum for å jobbe sammen. Prosjektperioden besto av fire faser, hvorav de tre første var orientert om et tema, et ekspertmøte og en samling på hver av de tre avdelingene. Underveis og i mellom samlingene skulle vi jobbe med kartlegging. Den siste fasen besto av ferdigstilling av kartlegging og skriving av rapport. Underveis skulle vi også skrive om prosjektet internt og eksternt, og om bevaring av fotografi for et mer allment publikum.

Temaene for samlingene våre var 1. Vern av ansatte og identifisering av fotomateriale, 2. Kjemiske skader og klima og 3. Mugg, identifisering og bevaring. For de to første samlingene hadde vi booket Jens Gold, fotokonservator ved Preus museum til konsultasjon over Skype. Vi forberedte spørsmål fra arbeidet vårt, og eksempler på skader i samlingene for å spørre om råd. Samling 3. ble endret underveis. Ettersom vi ikke fant materiale som vi mente var muggskadet underveis og delvis hadde tatt opp behandling av mugg i samling 1.

og 2. i samtaler med Jens Gold, valgte vi å ha fokus på arbeid med kartlegging. Vi kontaktet Espen Skjærbakken og Toril C. Skaaraas Hofseth som var ansvarlige for prosjektet "4,9 millioner bilder. Hva nå? Fotoprioriteringsprosjektet – Et samarbeidsprosjekt mellom Anno museum og Mjøsmuseet." Vi hadde planlagt å bruke deres utarbeidete skjema for kartlegging og prioritering og ønsket derfor å høre om deres erfaringer med kartleggingen.

På hver samling utførte vi praktisk arbeid på avdelingene, enten omemballering, pakking i esker, sortering og flytting av materiell. Underveis passet vi på å fastslå materialtype, vurdere tilstand og telle de arkivene vi jobbet med for å kunne få informasjonen inn i kartleggingen. Vi hadde også lagt inn en evaluering av forrige samlings arbeid, og stilte oss spørsmål om hva kunne vært gjort annerledes? På denne måten kunne vi forbedre opplegget for arbeid på avdelingen fra gang til gang. Samtidig var avdelingene unike med sine forutsetninger og utfordringer, som gjorde at vi måtte være fleksibel underveis.

Samling 1 ved Vadsø museum- Rujja kvenmuseum.

Samling 1, Tema Vern av ansatte og identifisering av fotomateriale

Generelle råd fra publikasjonen «Skadet fotografisk materiale» (Gold 2015):

- Med store mengder helsefarlige materialer bør det vurderes å anskaffe et avskjermet arbeidsrom.
- Personalet som håndterer skadet materiale som inneholder muggsoppspor eller avgir aggressive gasser (nedbrutte nitrat- og acetatnegativer) skal utstyres med vern som avtrekk, lateks- eller nitrilhansker, tilpassede støv- og gassmasker og tilsvarende arbeidsklær.
- Det er viktig å ha et godt samarbeid med institusjonens verneombud og fagpersonale for konservering og bevaring når hjelpemidler og verneutstyr anskaffes.
- Sørg for riktig bruk av riktig verneutstyr. Skader på personale, tross bruk av verneutstyr, skyldes i de fleste tilfeller feil verneutstyr (for eksempel feil maske eller filtersystem), dårlig hygiene eller for langvarig sammenhengende bruk av verneutstyr.
- Hvor lang tid folk er i stand til å gjøre en god jobb når de bruker verneutstyr, er avhengig av utstyrets kvalitet, personens fysiske forfatning og arbeidssituasjonen. Støv-/gassmaskers anbefalte arbeidsmengder bør man derimot ikke overskride.
- Medarbeidere som er gravide eller personer med allergier mot støv og muggsopp, astma, KOLS og lignende bør ikke brukes til arbeid som krever bruk av verneutstyr.

Konkrete råd oppsummert etter samtale med fotokonservator Jens Gold (2019/2020):

- Arbeidsklær bør oppbevares i egen garderobe og vaskes jevnlig.
- Støvmaske bør brukes når man jobber med støvete materiale.
- Gassmaske skal brukes når man arbeider med mugg eller kondemnert materiale. Muggsporer er skadelig å innånde. Kondemnert materiale av acetat avgir eddiksyre og nitrat avgir salpetersyre.
- Bruk Nitril hansker (engangs).
- Bruk avtrekk når du jobber med fotomateriale. Alternativt kan du jobbe ute om sommeren. Man kan for eksempel planlegge jobbing utendørs i plasttelt «partytelt» med god gjennomtrekk. Det er viktig å ha en redusert mengde materiale i rom du jobber og å ha god utluftning der du jobber. Det er også mulig å kjøpe inn et portabelt miniavtrekk f.eks. på deling til avdelingene, koster ca. 50 000 kr fra Arkivprodukter.

Identifisering av materiale

Benytt veiledningene:

- «Skadet fotografisk materiale, veiledning i håndtering av skadet materiale», Jens Gold, Preus museum, Kulturrådet <https://dms-cf-10.dimu.org/file/022waza5VmzY>
- «Veileder for lyd, film, og fotografisk negativmateriale Identifisering, bevaring, og digitalisering», Museumsenheten i Finnmark, 2015 <https://dms-cf-03.dimu.org/file/032yjzFg5cFJ>

Dokumentasjon av museets fotosamlinger på avdelingene i Kirkenes, Vadsø og Vardø i forbindelse med søknad om midler til prosjekt om Fotobevaring våren 2019.

Spørsmål og svar

Jens Gold, Fotokonservator, Preus museum

Hvordan oppbevarer man fotosamlinger når man ikke har optimale forhold som et kjølemagasin?

Det er viktig å lagre foto kjølig, tørt og godt emballert. Det er ønskelig med et eget rom, ikke et gjennomgangsrom som kontor, gang, eller gjenstandslager.

Gjenstander avgir også gasser. Mennesker avgir gasser som ikke er ønskelig og kontormaskiner som kopimaskiner avgir ozon og er uheldig for fotografiske materialer.

Man kan planlegge felles magasin for gjenstander og fotografi men da bør luftvekslingen være høyere enn hvis det bare skulle vært for fotografi, temperatur 5-10 grader og luftfuktighet under 50%.

Vi har kommet fram til at det vedlagte fotografiet kan være et ambrotypi. Hva kan du fortelle om dette bildet?

Ja, det er et Ambrotypi, eller våtplate positiv. Ambrotypi er egentlig en spesiell form for våtplate positiv, likevel har begrepet blitt en samlet betegnelse for alle fotografier av denne typen. Daguerrotypen er på en sølvbelagt kobberplate, mens Ambrotypi er på en glassplate ofte med sort lakk bak, og med lakk over emulsjonen foran. Bildet er et unika og antakeligvis fra 1850-1860.

Vi har klart å identifisere acetatbase og polyesterbase i samlingen basert på polarisasjonsfilter test og merkingen safety film. Hvordan kan vi finne nitratfilm i samlingen, lukter det noe spesielt?

Man kan påvise nitratfilm i samlingen ved hjelp av en difenylamintest.

[I ettertid fikk vi tilsendt difenylaminløsning til testing. Vi prøvde den på siste samlingen i Vardø, og testen befinner seg nå på Grenselandmuseet.]

1. Ambrotypi fra Vadsø museum - Ruija kvenmuseums samling. 2. Difenylamintest benyttes for å kunne påvise nitratfilm i samlingen. 3. Difenylamintest benyttes for å kunne påvise nitratfilm i samlingen. Denne testen viser at denne filmen ikke er nitratfilm.

Hvordan kan vi fastslå at emballeringen er syrefri, spesielt eldre emballasje?

Syrefri er en betegnelse som skal brukes med forsiktighet. Avispapir er syrefritt, dopapir er syrefritt. Det har med nedbrytningsgrad å gjøre og lignin-innholdet i papiret. Det er best å kjøpe inn PAT testet³ arkivmaterieell fra en leverandør som arkivprodukter. Det finnes penner som reagerer på syreinnholdet i papiret, men de er ikke så nøyaktige. Vi har penn tilgjengelig på Vadsø museum – Ruija kvenmuseum og Grenselandmuseet til bruk.

Vi har en del sammenkrøllede filmruller. Hvordan håndterer man de i forhold til emballering?

Sammenrullede filmruller kan av og til rulles ut og legges i press i et rom med høy luftfuktighet. Deretter klippes opp for emballering i omslag eller fotoark. Under det fleste omstendigheter er det lurt å konsultere med en fotokonservator før man setter i gang siden materialet kan være sprøtt. Rulling kan føre til uønskete skader.

³ Emballasjematerialer som brukes til langtidsoppbevaring av fotografisk materiale som i tillegg har direkte kontakt med fotografiske overflater, bør også bestå testen etter ISO 18916:2007 (Photographic Activity Test - PAT). Gold (2015)

1. Penn som tester syreinnholdet i papiret. 2. Karlsen 2-samlingen har vært oppbevart slik den kom inn til museet. I Fotobevaringsprosjektet skal den få ny emballasje. 3. Karlsen 2 fotoarkivet ved Grenselandmuseet med ny emballasje

Samling 1 ved Vadsø museum- Ruija kvenmuseum.

Praktisk arbeid ved Vadsø museum – Ruija kvenmuseum

Arkiv/samling	Materiale	Skader	Arbeid gjort	System	Resultat av arbeidet i Vadsø.	Resultat totalt
Portret-tarkiv HH/KH (GA og MMG)		Mye støv. 20 % skadet materiale (krakelering). Sølvspeling ikke påvist. Ikke eddiklukt.	Tatt vekk binders. Sortert ut glassplater. Har sortert ut samfunnsrelevante foto (er sortert ut 955 fra før som historielaget jobber med) Negativkonvoluttene ble lagt i syrefrie esker (ikke skiftet konvolutter) og telt.	Sortert alfabetisk, men ikke alfabetisert innad under hver bokstav. Det kan være ett negativ men også mange negativ i hver konvolutt.	16 esker med ca 600 konvolutter i hver Totalt 9457 konvolutter	37828 enkeltbilder
Glasslys-bilder (MMG)			Registrert med nye nummer i Primus (gamle nummer i tidl. nr felt) Skiftet til syrefrie konvolutter . Lagt i ny eske og telt.		25 glassplater	25 glassplater
Bestilling-sarkiv i farge HH/KH/TK: (MMG)			Skiftet til syrefrie esker og telt.	En del tykke konvolutter med skolefoto, konfirmasjonsfoto eller liknende.	Ca 120 konvolutter i hver eske Totalt 997 konvolutter (farge)	36 600 enkeltbilder
Bestilling-sarkiv i s/hv HH/KH/TK: (HE)		Mye støv. Noe skadet 5%	Skiftet til syrefrie esker og telt.	Det står navn, dato og løpenummer på konvoluttene. (Det finnes tilhørende ordrebøker) I noen er det et negativ og i andre mange, ofte to.	Litt over 650 stk i hver eske. Totalt emballert 7550 konvolutter (s/hv)	35416 enkeltbilder

Vernetiltak

Vi har tatt i bruk arbeidsklær og maske ved arbeid med samlingen og har hengt de i eget rom. Vi må vurdere innkjøp av friskluftsmaske i prosjektet pga at vi ser at det er tungt å jobbe med P3 masker (støvmasker) over lengere tid. Arbeid med materiale med muggsporer eller avgasser (nedbrutte negativer) krever bruk av maske. Vi innså at alle avdelinger bør etablere arbeidsplass med avtrekk. Det er noe vi jobber med i prosjektet.

Oppsummering

Vi har diskutert og kommet fram til noen rutiner som bør gjelde for fotobevaringsarbeidet. Samlinger bør registreres på overordnet nivå i Primus. Vi bør registrere materialtype og tilstand når vi registrerer samlinger. Tilstandskoder fra tidligere fotobevaringsprosjektarbeid må inn i Primus⁴. Vi må fryse ned negativsamlinger som vi bestemmer oss for ikke å prioritere. Ved å fryse de ned får man bevart samlingen.

Vi må få på plass tall på hva som er skadet av det materiale man har. Vi må forenkle kartleggingsskjema for samlingene, med utgangspunkt i kartleggingsskjemaet fra Anno. Monica lager et forslag til en forenklet versjon.

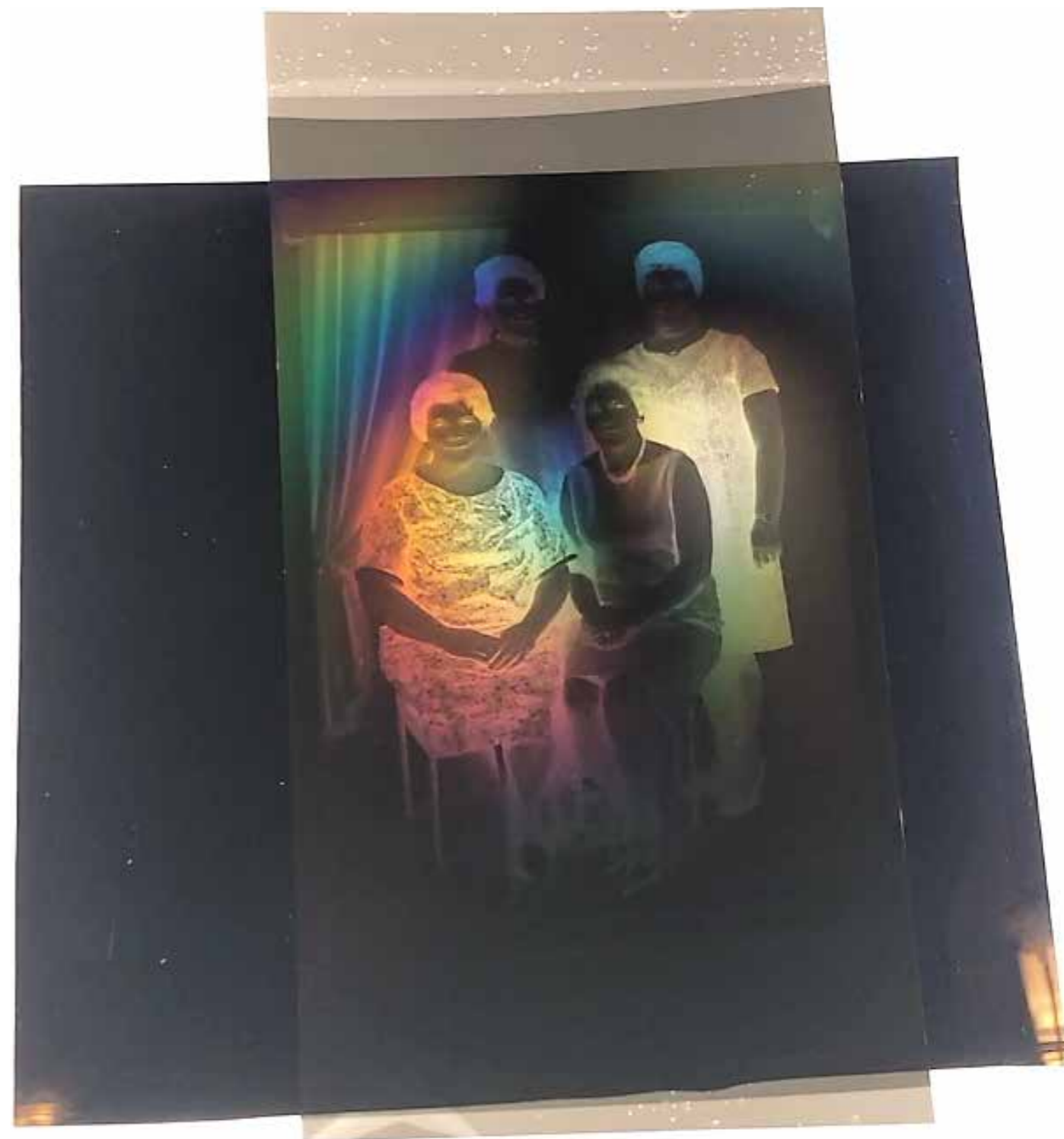
Vi må planlegge neste samling ut fra det vi har lært fra denne samlingen. Det som la føringer for arbeidet i Vadsø var at HH/KH/TK samlingen måtte pakkes før flytting. Samlingen er stor, originalkonvolutter nummererte og med ytterligere info.

Det ble derfor prioritert å ikke skifte til nye konvolutter, kun nye esker. I fortsettelse bør vi ta høyde for å skifte konvolutter i et slikt arbeid fordi bildene får det bedre.

En av grunnene til at vi som har ansvar for samlingene skal jobbe direkte med samlingene og ikke ta inn prosjektmedarbeidere til dette, er for å bli godt kjent med tilstanden fotoene er i og hva som finnes. Setter man ut arbeid til andre som ikke jobber med samlingene vil man ikke få den gode muligheten til å bli kjent med samlingen.

Identifisering av materialer

Alle hadde tatt med seg negativmateriale for å kunne jobbe med identifisering. Vi har pr. nå ikke funnet nitratfilm, men vi har identifisert acetatfilm og polyesterfilm. Vi hadde først problemer med å klare å identifisere polyesterfilm ved bruk av polariseringsfilm. Først da vi plasserte negativet mellom de to bitene polariseringsfilm var det mulig å identifisere polyester. Det er plassert ut tester på eddiksyndrom i Henry Hansen/Karl Hansen arkivene og om ca. en ukes tid får vi vite hvordan tilstanden er. Om samlingene er hardt angrepet må de fryses ned, om samlingen er middels angrepet holder det med nedkjøling for å forlenge levetiden. I tillegg er det satt ut en limfelle i fotomagasin. Flere kan settes ut andre steder om vi vil overvåke lokalene. I tillegg kan vi sette de ut i nytt lager i Vadsø flerbrukshus. Det er ikke mistanke om dyr, kun for å overvåke.

Polarisasjonstekst for å avgjøre om filmen er en polyesterfilm.

⁴Koder kan legges inn i Primus. Tilstandskodene har vært brukt ved Nasjonalmuseet i København siden midten av 1980 tallet og er blitt videreutviklet i Fotokonserveringsprosjektet spesielt for fotografi. Kodene er senere brukt i Feltkatalogen for kunst- og kulturhistoriske museer og oppgis i Standard for fotokatalogisering.

Samling 2 ved Grenselandmuseet i Kirkenes: Karlson 2-samlingen skal omemballeres.

Samling 2, Tema: Kjemiske skader og klima

Generelle råd:

En enkel huskeliste utarbeidet av prosjektet, mer detaljert informasjon i Gold (2015) og Adelsten (2009).

1. Alt materiale skal generelt oppbevares i relativ fuktighet mellom 30-50 % RH, ideelt sett mellom 30-40 % RH
2. Negativsamling i god stand og godt emballert må oppbevares kjøling det vil si 2 - 7 grader, hvis det ikke fryses.
3. Farge positiv må oppbevares kjølig, 2-7 grader
4. Sort/hvit positiv må oppbevares under 16 grader
5. Alle negativ kan fryses og har lengst holdbarhet i frossen tilstand.
6. For glassnegativ og positiv/ tørr og våtplate er temperatur under 18 grader ideelt

Identifisere kjemiske skader

Benytt veiledningene:

- «Skadet fotografisk materiale, veiledning i håndtering av skadet materiale», Jens Gold, Preus museum, Kulturrådet <https://dms-cf-10.dimu.org/file/022waza5VmzY>
- «IPI Media Storage – quick reference»

Forebygge skadedyrangrep (Gold 2015):

- Rent magasin (rene hyller og gulv)
- Samlingen bør oppbevares i et tørt miljø (under 50%, helst 30-40 % RH)
- Samlingen bør oppbevares ved lav temperatur (under 18 grader, helst 10 grader eller lavere)
- Magasinet bør være lukket og adgangsregulert
- Nytt materiale bør desinfiseres før det tas inn i samlingen/magasinet
- Kontroll av utstilt/utlånt materiale før retur
- Ingen bruk av utesko i magasin (bruk innesko eller overtrekk)
- Ingen spising eller oppbevaring av mat i magasinet
- Kontinuerlig kontroll av mulig skadedyraktivitet ved hjelp av limfeller og observasjon.

Spørsmål og svar

Jens Gold, Fotokonservator, Preus museum

Hva slags generelle klimatiltak vil du anbefale for Varanger museum?

Generelt kan vi si at er det over 60% luftfuktighet er det risiko for muggsopp. Er det under 30% er det risiko for delaminering. Glassplatenegativ i dårlig stand kan få glasskorrosjon hvor gelatinene begynner å løsne fra platen. Enkle tiltak er at man vinterstid ikke bevarer samlingen i oppvarmet rom, og på sommerstid avfukter man om klima blir for fuktig. Sørg for naturlig luftsirkulasjon i rommet samlingen bevares i. Det anbefales ikke å sette hyller like ved yttervegg på grunn av klimavariasjoner.

Man kan kjøpe inn avfukter fra byggevareforretning, et miniklimaanlegg. Prisen ligger på ca. 5000-10 000. Husk avfukter med slange for å slippe å tømme vanntank. Med slange kan vannet sendes rett i sluk. Avfukter gir mulighet for å stabilisere luftfuktigheten. Relativ luftfuktighet bør ligge på mellom 30-40% RL. Hvis man skal ha mer nøyaktig styring må man opp i en pris på rundt 80 000 kr. Man kan kanskje ha et kjølemagasin med både foto og gjenstand, men begge må emballeres og ikke avgi gasser. Både treverk og tekstiler sliter også hvis det blir for tørt, eller for fuktig.

Vi har funnet glassnegativ som har skader. Hva kan dette være og hvordan skal vi forholde oss til det?

Krakelering kan skyldes fuktskade. Flekker kan være kjemisk nedbrytning, kolloidalt sølv. Svakere negativ i kantene kan skyldes at det er et tørrplatenegativ i et våtplatekamera. Det er ikke så mye å gjøre med skadene. Bildene trenger ikke å lagres separat, de påvirker ikke andre bilder og kan ligge i samlingen.

1. Skadet negativ med flekker fra Vardø museums samling.
2. Glassnegativ med krakelering fra Vardø museums samling.

Vi har gjort AD målinger i HH arkivet og viser resultatet i vedlagte bilder. Basert på disse testene, bør det skadede materialet sorteres ut av samlingen, kan resten ta skade av det? Og hva bør gjøres?

Testene viser:

- Bestillingsarkiv celluloseacetat- mørk turkis farge (0-1)
- Bestillingsarkiv farge- mørk turkis farge (0-1)
- Portrettarkiv- grønnfarge(1)
- Portrettarkiv (eldre)- grønnfarge(1)
- Skadet negativ – lys grønn farge.(1,5)

Negativ vil bevares lengst i nedfrost stand.

Når negativ er kjemisk skadet og har begynt nedbrytningsprosessen er det eneste som kan stoppe prosessen nedfrysing. Generelt anbefales nedfrysing for negativer, om man har kapasitet til det. Det materialet som bør prioriteres for nedfrysing er kjemisk skadet materiale. I følge A-D test må materiale med verdi 1.5 vurderes fryst, materiale med verdi 2 må fryses⁵. Uskadet materiale kan ha det godt i kjølemagasin. Positiver, glassnegativ, unika og album skal ikke fryses, men være i kjølemagasin.

Man kan få skapfrysere til ca 4000. Man trenger ikke automatisk avisning, fordi man ikke skal inn og ut av skapene så ofte. Fordelen er at man slipper å emballere materialet i syrefritt materiale, men fryse det i originalemballasjen. Man kan vinne tid og bevare det nedfrost til man får mulighet til å digitalisere. Materialet må likevel emballeres for frysing, som blant annet består i å legge inn indikator på fukt, silikagel, og plastemballering med forsegling. Fryseskap erstatter ikke kjølemagasin. Kjølemagasinet er for størstedelen av samlingen. For film vinner man ikke så mye i kjølemagasin, 15-20 år maks. Det viktigste er uansett at det ikke er svingninger. Når man skal fryse ned materiale er det en fordel at materialet er digitalisert først.

Nå har Nasjonalbiblioteket i statsbudsjettet for 2020 fått 87 millioner som skal brukes til å digitalisere materiale⁶. Man skal sende inn samlinger til digitalisering og få negativene i retur etterpå. Et kriterie er at man selv må omemballere til godt arkivmaterieell før levering.

⁵ User's guide for A-D strips- film base deterioration monitors, Image Permanence Institute

⁶ <https://www.nb.no/artikler/nasjonalbiblioteket-far-87-million-ar-kroner-meir-arleg-til-digitalisering/>

Vi har funnet bilder positivbilder hvor bildet er i ferd med å forsvinne. Hva skyldes det, og kan vi stoppe prosessen?

Bildet lengst til venstre er på gelatin utkopieringspapir. Det er antakelig lysskadet, evtnt også dårlig fiksering. Bildet kan fotograferes med rødfilter. Da ser man ofte mer. Bilde til høyre er også på gelatin utkopieringspapir, er skittent og lysskadet. Det bør likevel ikke behandles eller tas ut av samlingen.

Kabinettkort fra Vardø museums samling.

1. Resultat av A-D testing av Henry Hansen/Karl Hansen portrettarkiv (eldre). 2. Farge på teststripe før A-D testing av skadet negativ. Etter testing viste teststripen en lys grønn farge.

Vi har funnet noe som liker på mugg på positivbilder i samlingen. Hvordan forholder vi oss til det og hva bør gjøres?

Bildene vi har i samlingen her er fra Soot 1909-1912 på tynt papir, brune flekker. Et slikt papir kan gi kjemiske brune flekker og er antakelig på collodionpapir, det vil si ikke sopp. Den viktigste måten å slå fast mugg på er ved å lukte. Man kan også bruke UV lys for å lyse på soppen. Det angrepne området kan se kontaminert ut, musselaktig.

1. og 2. Løse postiver fra Soot samlingen, for og bakside. 3. Samling 2: Hannah Erslund jobber med omemballering og kartlegging ved Grenselandmuseet. 4. Gry og Monica jobber med omemballering av Karlsen 1-samlingen.

Praktisk arbeid ved Grenselandmuseet

Arkiv/samling	Materiale	Skader	Arbeid gjort	System	Resultat av arbeidet i Kirkenes	Mengde totalt
Sydvaranger-albumene (MMG)	sort/hvite positiv, innlimt. Noe løse sort/hvit positiv. Der det fantes fargepositiv, er dette skrevet på lappen.	Ingen synlige skader, ingen lukt.	Alle albumene ble pakket inn i silkepapir, med polstring, i ny eske . Etterpå ble disse plassert i arkivmagasinet.	Alle eskene ble merket med post-it med info fra første side eller forsiden, eks: Sydvaranger album, Pelletsverk III, detaljbilder. Nr. 25	6 store album, 31 medium, 18 små. Totalt 55 stk	55 album
Karlsen2-samlingen (HE og GA)	Sort/hvit negativer, og noen positiver. For det meste var det kun portretter, noen få kulturhistoriske foto.	En del sølvspeiling på materialet og lett rosa film-base på noen negativ.	Omemballering til syrefrie konvolutter . Den gamle konvolutt med informasjon om negativet ble lagt foran de nye syrefrie konvoluttene. Og deretter ble de lagt i ny syrefri eske.	Alle negativene som tidligere hadde ligget i samme konvolutt fikk nå hver sin nye konvolutt. Altså ligger det kun ett negativ i hver av de nye konvoluttene.	1647 bilder	17598 s/hv negativ, 1417 farge negativ, 1985 s/hv positiv
Karlsen1-samlingen (GA og MMG)	Negativsamlingen består for det meste av portrett; dåp, konfirmasjon, bryllup, men også noe repro og kulturhistoriske og samfunnsrelaterte motiv bl.a. Sydvaranger, bedrifter og idrett.	En del sølvspeiling på materialet.	Omemballering til syrefrie konvolutter pakking i esker og plassering i arkivmagasin.		396 glassnegativ og 3702 negativ	3457 s/hv negativ, 245 s/hv positiv, 396 glassnegativ

Vernetiltak

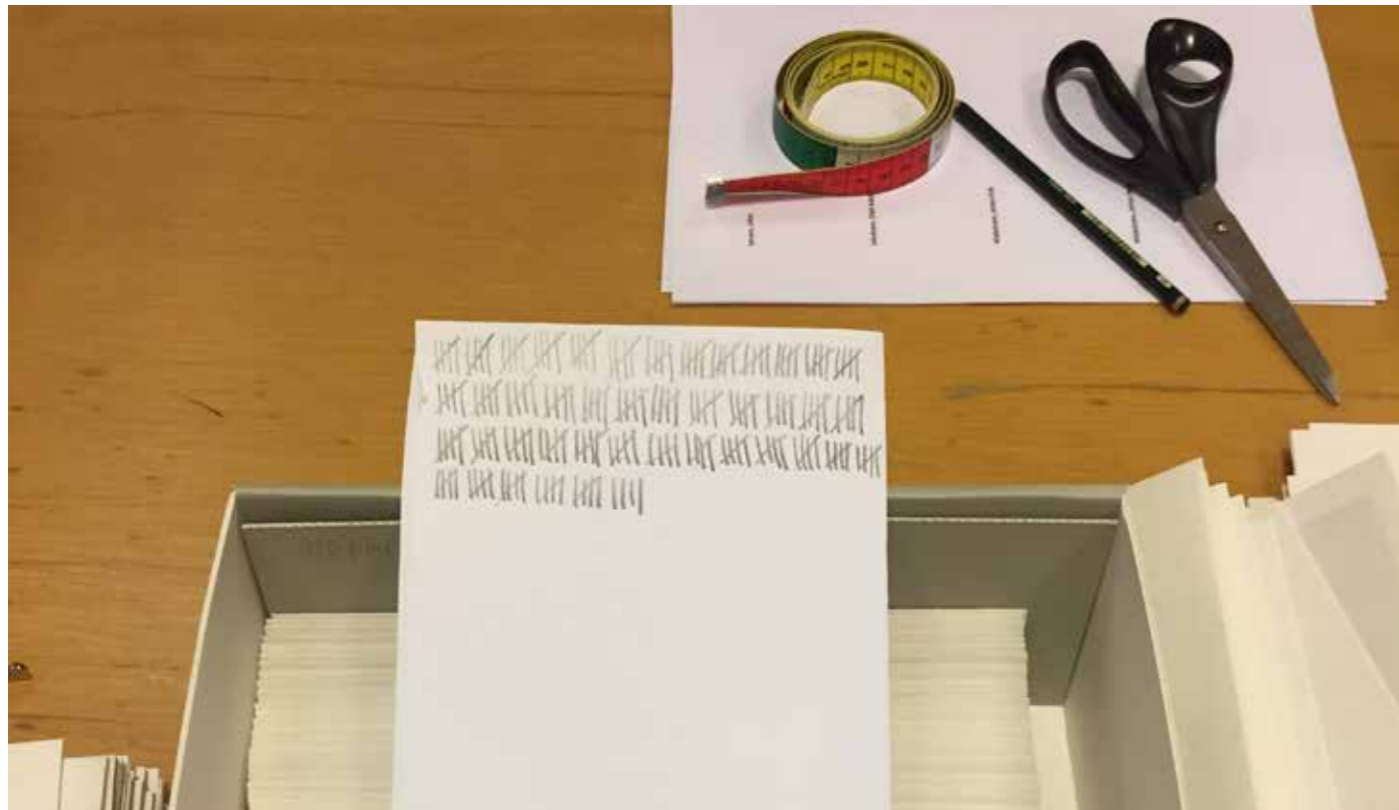
Arbeidsklær brukes ved arbeid med samlingene. I Kirkenes er det to avtrekk hvor vi kan jobbe med samlingene; på fotorommet og på atelieret. Avtrekket på atelieret virket ikke under samlingen. Det viste seg at en vifte på taket sto fast. Dette er nå reparert og heretter kan avtrekket brukes ved arbeid med fotosamlingene.

Oppsummering

Det gjenstår mye arbeid i Karlsen 2-samlingen og dette prioriteres fremover på avdelingen. Under arbeidet med samlingen ser vi en del sølvspeiling på materialet. Dette er ikke et stort problem, men må følges med på.

Det er antakelig utbredte kjemiske skader i Edvardsen samlingen på grunn av markant eddiklukt. Nedbrytningen av denne samlingen har i startet og vi må kartlegge skadene. Det er lagt ut A-D Strips generelt i samlingen der en kan lukte eddik, men dette arbeidet må gjøres mer systematisk. Hele samlingen er ikke skadet, men vi må få kartlagt hvor langt nedbrytningen er kommet/hvor stor del som er angrepet.

En løsning er, avhengig av hvor langt nedbrytningen er kommet, er digitalisering og nedfrysing.

Kartleggingen av Ragnar Eriksen fotoarkivet pågår i Vardø..

Samling 3, Tema: Kartlegging av samlingen, tilstand, betydning og ressursbehov

Bakgrunns info

Tema for samling 3. gikk fra å være om mugg til kartlegging. Delvis ble dette gjort fordi vi ikke klarte å fastslå funn av mugg og delvis fordi arbeidet med kartleggingen vokste. Det var presserende å få kunnskap og kontroll på dette området. Vi valgte å invitere Toril Skaaraas Hofseth til en Skype samtale, hun er fagkonsulent, samlingsforvaltning ved Anno museum. Hun har vært med på prosjektet «4,9 millioner bilder, Hva nå?» i samarbeid med Mjøsmuseet. Prosjektet tar for seg følgende: «4,9 millioner bilder: Hva nå? [...] hvor målet var å videreutvikle en metode for å gjøre prioriteringer i fotosamlingene, få en samlet oversikt over samlingene og gjøre prioriteringer i museenes fotosamlinger.»

Spørsmål og svar

Torill Skaaraas Hofseth, fagkonsulent, samlingsforvaltning, Anno museum

Varanger museum jobber for tiden med et fotobevaringsprosjekt som inneholder flere delmål, blant annet en kartlegging av samlingen. Vi har brukt rapporten «4,9 millioner bilder. Hva nå?» som en inspirasjon i kartleggingsplanleggingen, og har utarbeidet vårt eget skjema. Vi er i prosjektet vårt interessert i å høre om deres erfaringer med kartleggingen.

Hva er viktig å tenke på når man går i gang med kartlegging? Hvordan gikk dere til verks? Hvilke ressurser hadde dere tilgjengelig?

Toril Skaaraas Hofseth har vært prosjektarbeider i prosjektet først i 80%, deretter i 100 % i ca et år. Hun har samlet inn informasjon i samarbeid med de ulike avdelingene. Prosjektet har utarbeidet et

eget skjema for prioritering i fotosamlingen basert på metoder utprøvd på andre samlingstyper, blant annet Significance og prioritering i bygningssamlingen.

Hva var målet for kartleggingen?

Det som var viktig i kartleggingen var å gjøre en prioritering, pga. mengdeproblematikk. Men også å få oversikt over hva, hvor og hvor mye. Et viktig punkt var også om det samsvarer med strategi og innsamlingsplaner.

Hva var formålet med kartleggingsskjemaet?

Prosjektet har utarbeidet et skjema til bruk og kategorier fra 1 til 8 som sier noe om samlingen trenger ressurser eller ikke, er betydningsfull eller ikke, trenger videre behandling eller kan kasseres. Vi vil se på hvilken betydning samlingene har og potensialet samlingen kan ha for museet. Dette løftes opp i styret etter vurderingene er gjort. Vi vil definere hva vi VIL med samlingene og hvordan videreutvikle de samlingene vi har. Skjema er forenklet i forhold til andre metoder. Det skal være dynamisk og man skal kunne fylle inn informasjon ettersom man får mer info. Det er ikke en erstatning for Primus men mer et prioriteringsverktøy. Samlingen prioriteres etter betydning og ressursbehov.

Hvilke data har vært viktig å få ut av kartleggingen?

- Spesielt å kartlegge hvor mye nedbrutt materiale vi har. Spesielt nitrat og acetatfilm.
- Å få samlet informasjon på et sted
- Hva skal prioriteres til digitalisering?
- Hva er etterspurt?

Etter besøk på avdelingene har prosjektet kommet med anbefalte tiltak. Hvilke tiltak har dere anbefalt?

Det vil være ulike tiltak på ulike avdelinger. Det er blant annet viktig å få stoppet nedbrytning!

Tiltakene kan gå på

- Anbefaling om innsetting av avfukter
- Anbefaling om å digitalisere et spesielt materiale

- Å bruke de midlene avdelingen har på denne samlingen
- Peke på betydningen av fotomaterialet
- Lage digitaliseringsveiledninger

Har dere fått kartlagt hele samlingen og har det hjulpet dere på noe vis?

Vi har ikke fått inn all informasjon med en gang, eller gjort ting perfekt. Det er viktig å gjøre arbeid og opparbeide kunnskap i LAG PÅ LAG. Begynn overordnet og gå deretter i detalj. For eksempel bør dere gjøre registrering på overordnet nivå.

Hva er veien videre for dere?

Det bygges et Dokumentsenter med fellesmagasin for Anno museum, lokalisert på Elverum med ferdigstilling sent 2021. I fellesmagasinet vil det bli bygget et fotomagasin med inndelte rom; ett hovedmagasin, ett for nedbrutt materiale og et forrom. De to første vil være klimastyrte med ca 4 grader og mellom 30-40 % RH. Tilstand og oppbevaringsforhold betyr mye, akkurat for fotosamlingene.

Samling 3 i Fotobevaringsprosjektet i Vardø. Her jobber vi med telling og omemballering av Ragnar Eriksen fotoarkivet.

Praktisk arbeid ved Vardø museum

Arkiv/samling	Materiale	Skader	Arbeid gjort	System	Resultat av arbeid i Vardø	Resultat totalt
Albumene, visittkortene og kabinettkortene (GA)	Album, visittkort og kabinettkort	Ingen synlige skader.	Emballering i syrefrie konvolutter og esker. Telt, og plassert i gjenstandsmagasinet.	Kartleggingseskema til hver eske med foto som ble pakket, som forteller noe om hvilket fotomateriale esken består av. ⁷		423 s/hv positiv
Ragnar Eriksen (HE, MMG og GA)	Negativ, positiv		Emballering i syrefrie konvolutter og esker. Telt, og plassert i gjenstandsmagasinet.		9040 negativ/positiv	7920 s/hv negativ, 4703 farge negativ, 1151, s/hv positiv. 2930 dias og 39 glassplater

Vernetiltak

Vi bruker arbeidsklær når vi jobber med samlingene. I Vardø har vi ett avtrekk, noe som sto der fra da bygget ble brukt som skole. Avtrekket blir ikke brukt i dag, på grunn av plasseringen, som er pauserommet. Vi jobbet med samlingene sammen inne på medarbeiders kontor, hvor også samlingen i dag står oppbevart. Vi diskuterte hvor det vil være mest gunstig at samlingen oppbevares, både for samlingen selv og de ansatte. Vi bestemte oss for å flytte de samlingene som vi skiftet syrefrie konvolutter på og pakket i esker på det ene gjenstandsmagasinet, hvor det er hylleplass. Temperaturen er lavere og det er ikke direkte lys i rommet.

Dokumentasjon av museets fotosamlinger på avdelingene i Kirkenes, Vadsø og Vardø i forbindelse med søknad om midler til prosjekt om Fotobevaring våren 2019

Oppsummering

Fotosamlingene i Vardø er hovedsaklig en fragmentert samling, men det er samtidig internt skapte samlinger. Dette er for eksempel fotografier tatt av fotografer i Vardø som har kommet inn på ulike tidspunkt. John Larsen, Olaf Adolf Jakobsen, Johan Erik Wickstrøm og Johan Jørgen Broch Wickstrøm er slike samlinger. Det finnes også fotografi som ikke er gjennomgått. I kartleggingen kommer vi til å la fotografiene være i den sammenhengen som de var i før vi startet prosjektet. Det blir likevel notert antall fotografier i ulike esker.

Det ble underveis oppdaget at flere av eskene inneholder både fotomateriale (dokumentasjonsbilder, historiske bilder) og arkivmateriale (brev, dokumenter, avisclipp og div). Etter en prat med Varangerarkiver/Inger Lene Nyttिंगnes bestemte vi oss for å utsette gjennomgang kartlegging av disse eskene. Vi merket oss at det er uklare grenser mellom arkiv og foto som inndeling på museet.

- Hva sorteres som arkiv og hva sorteres som fotosarkiv?
- Hvor registreres arkiv med foto og foto med arkiv og med hvilke system?

Disse eskene inneholdt mye variert og fragmentert materiale og vi vurderte de ikke som høyt prioritert i denne omgang.

Ragnar Eriksens fotoarkiv (1920-2008) ble prioritert å omemballere. Hele dette fotoarkivet kom til museet samlet og består fortrinnsvis av Eriksens fotoproduksjon i hans virke som fotograf. Vi fikk omemballert og telt store deler av Ragnar Eriksen arkiv. Etter tre dager, hadde vi telt 9040 uregistrerte bilder. Hovedsakelig er dette tall fra Ragnar Eriksens arkiv. Det er likevel en god del igjen som skal telles, og kartlegges.

Ettersom kurs i mugg-gjenkjenning og sanering ble bortprioritert denne gang anbefaler vi det ved neste mulighet.

Hva kan vi lære av Annos prosjekt?

Anno museum ser på kartleggingsdokumentet som et dynamisk dokument. Vi ønsker å bruke skjemaet for å trekke ut noen hovedtrekk for samlingene vi har. Vi ser derfor på kartleggingseskemaet som et statisk skjema. Toril Skaaraas Hofseth anbefalte å jobbe med kartlegging av fotosamlingene lagvis. Ved å jobbe med samlingene lag på lag, kan vi for eksempel starte med en overordnet registrering, for så å senere jobbe videre med grundigere registreringer. Overordnet nivå er også viktig. Vi vil primært samle informasjonen om samlingene i Primus.

Hvordan ser veien ut videre for oss?

For oss er det viktig å forbedre forholdene på avdelingene. Alle avdelingene må få tilfredsstillende løsninger, men vi vet ikke helt hva det vil bli enda.

Det er dyrt å holde kjølemagasin til 5-10 grader og 30-40 % luftfuktighet, men helt nødvendig hvis vi vil bevare samlingene for fremtiden.

På Anno museum ville de fryse det som er registrert og digitalisert, men vi må først gjennomgå og prioritere det udigitaliserte materialet selv om det ikke er den optimale rekkefølgen.

⁷ Fotografene John Larsen, Olaf Adolf Jakobsen, Johan Erik Wickstrøm og Johan Jørgen Broch Wickstrøm er markert utenpå esken/i kartleggingseskjema der de finnes i album/samlinger.

Kartlegging

I prosjektet inngår også en grovkartlegging av hele samlingen.

Vi ønsket å bruke Anno museum og Mjøsmuseets verktøy fra prosjektet «4,9 millioner bilder: Hva nå?» (E. Skjærabakken og T.C Skaaraas Hofseth) som utgangspunkt for å kartlegge, vurdere og prioritere i samlingen. Dette prosjektet fikk Kulturrådsstøtte og har vurdert og satt sammen forskjellige metoder fra gjenstands-, foto- og bygningsvernfeltet for å finne den beste metoden for fotografi. Metoden kartlegger ressursbehov (akutt, høyt eller lavt) i forhold til betydning (betydningsfull, liten betydning).

Vi tok utgangspunkt i kartleggings skjema fra Anno prosjektet, men ble det for omfattende for vårt bruk. Vi hadde behov for en kortere utgave for å kunne oppnå oversikt og gjøre prioriteringer på overordnet nivå. Vi diskuterte underveis i prosjektet hva vi hadde behov for å vite om samlingen for å kunne få oversikt og ta avgjørelser med henhold til prioriteringer. Basert på Annos skjema utformet vi vårt eget forenklete skjema. Senere ble dette til en excelliste fordi det var mest praktisk å samle det i et felles dokument.

De data som var viktig for oss:

- Hva slags samlinger har vi? Type samlinger?
- Hvor stor mengde/antall fotografi har vi av forskjellige typer? Ny totaloversikt.
- Hva slags materialtyper har vi? Har vi nitratfilm? Dersom vi har, så må den sikres!
- Hvilken tilstand er materialet i? Hvor mye nedbrutt materiale har vi?
- Når er materialet fra?
- Hva slags tema har vi?
- Er materialet registrert/uregistrert?
- Er materialet mer eller mindre viktig i forhold til prioritering?

Tendenser i kartleggingen

Våre samlinger består i stor grad av fotografbedriftsarkiv, deretter andre bedriftsarkiv. I tillegg har vi fragmenterte samlinger, private foto og album. Alt dette går inn i kategorien privatarkiv i arkivene, men i museene bruker vi ofte begrepet fotoarkiv.

Spørsmål som kom opp underveis:

- Hva inngår i samlingen, er materialet tatt inn i samlingen eller ikke?
- Hvordan samle informasjon om materiale som er innkommet tidligere?
- Hvordan jobbe med arkiv i fotosamling og foto i arkivsamling?

Totalbestand

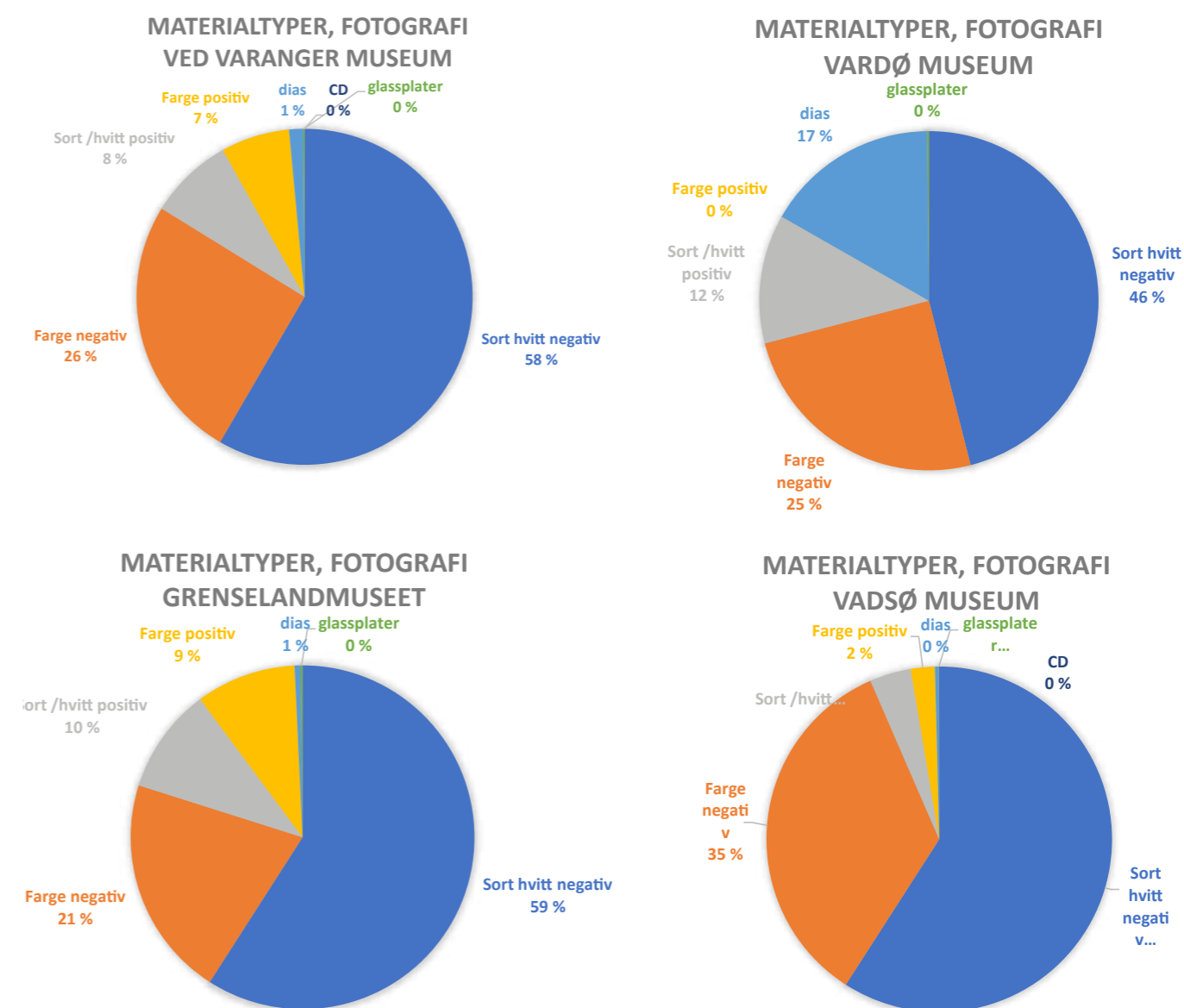
I kartleggingen har vi telt alle fysiske fotografi. Det vil si reprofoto, flere kopier av samme bilde, når bildet har et negativ og et positiv osv. Alle fysiske fotografi som er kategorisert som en del av samlingen utgjør arbeid for oss, og krever plass og emballasje. Vi er derfor av den oppfatning av at alle eksemplarer skal telles jmfør Kulturrådets veiledning til statistikk. Dette prinsippet har vi fulgt i kartleggingen. Antallet fotografi i samlingene har derfor økt på alle avdelinger. Mange inntak har ikke vært telt, eller deler av materiale har ikke vært telt. Vi har 343 901 flere fotografi enn vi har rapportert med før. 4,6 ganger høyere enn tidligere tall. I dette tallet ligger ikke digitale filer siden vi i dette prosjektet har fokusert på fysiske fotografi.

Foto 2019	Vardø	Vadsø	Sør-Varanger	Varanger museum
Totalt	15402	44224	34895	94521
Estimert pr mai 2020	23467	140673	274282	438422

Materialtyper

- Vi har en stor del negativer i samlingen vår. Hele 58,4 % sort hvitt negativer og 25,4% farge negativer av total mengde fotografi.
- Det er vanskelig å slå fast materialtype på en hel samling/arkiv, mange samlinger/arkiv består av flere materialtyper. Spesielt vanskelig å skille mellom polyesterfilm og celluloseacetat uten å ta tester.

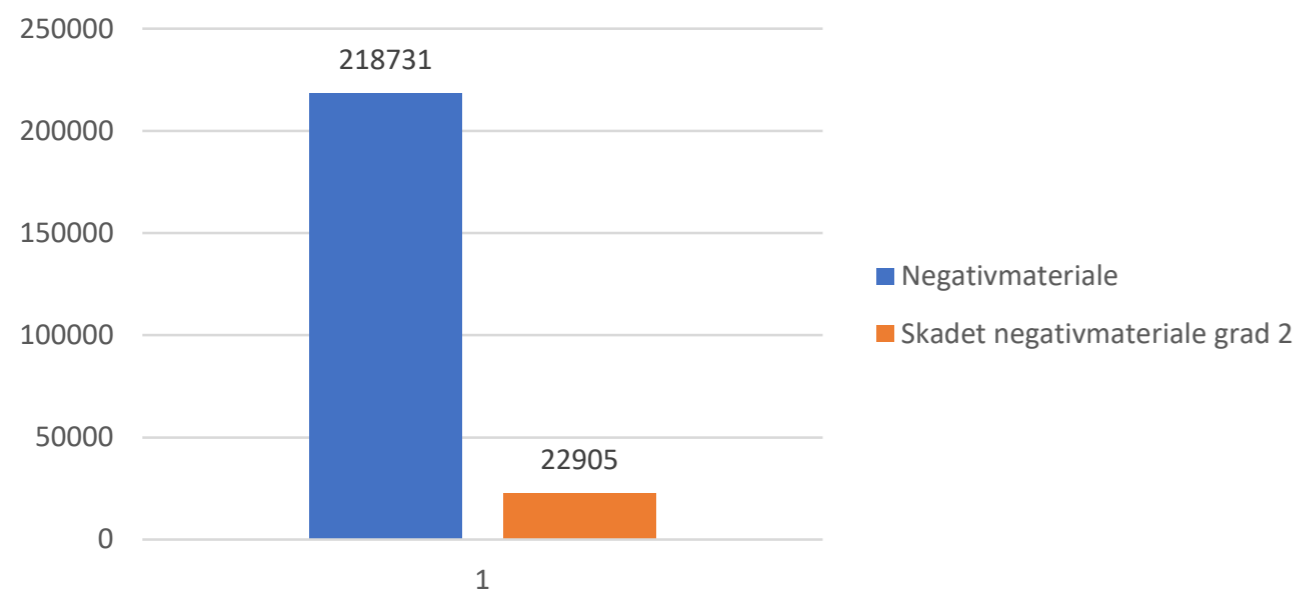
- Cellulosenitrat er ikke funnet i samlingen.
- Det eldste fotografiet i samlingen vår kan være et Ambrotypi fra 1850-1860 tallet som befinner seg i samlingen i Vadsø.

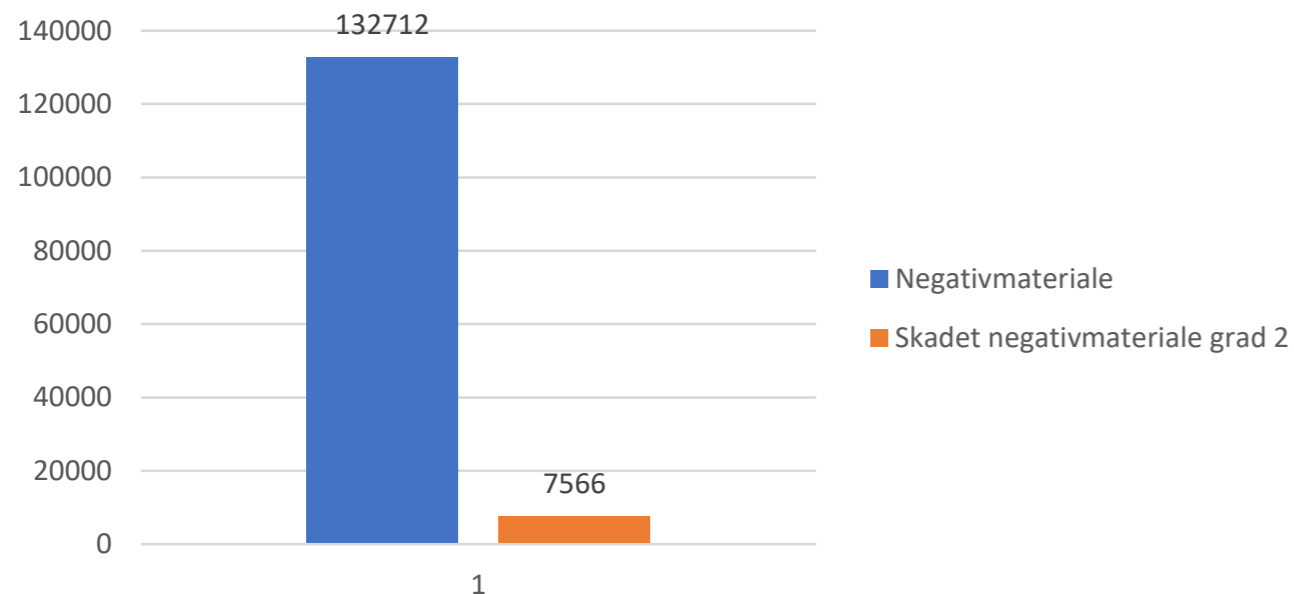
Tilstand, skadet materiale

- Mekaniske skader: Noe mekaniske skader
- Fuktskader: Ikke nevneverdige fuktskader. Skader på positiv kan skyldes tidligere fuktskader.
- Muggskader: Muggskadet materiale er ikke funnet i samlingen
- Insekter og skadedyr: Ingen insekter eller skadedyr funnet i samlingen. Det er lagt ut limfeller på alle avdelinger.
- Kjemisk nedbrytning: Det er funnet noe materiale med kjemisk nedbrytning, spesielt eddiksyndrom. I Vadsø er noe skadet med tilstandsvurdering 2/level 1,5, ved Grenselandmuseet er noe skadet med tilstandsvurdering 2-3/level 1,5-3. I tillegg noe sølvspeiling.

Skadet negativmateriale, Grenselandmuseet

Skadet negativmateriale, Vadsø museum

Totaloversikt, tidsperioder og tema

- Generelt kan vi si at bildene i våre fotosamlinger er fra 1890-1970. I Vadsø har vi Tor Kristoffersens arkiv som går opp til 2008, i Vardø har vi Ragnar Eriksens arkiv opp til 2008 og ved Grenselandmuseet har vi Ragnar Kristian Karlsen som går opp til 1960 tallet. I tillegg har Grenselandmuseet bilder etter Edvardsen og Åsmund Warelius opp til 1990 tallet. En stor del av dette er portretter.
- Vi har mye generell samfunnsdokumentasjon (private bilder) i våre samlinger. Vi har også bedriftsdokumentasjon som består av både arkivalia og fotografi, hvor fotografi utgjør en stor del slik som for eksempel Sydvaranger i Kirkenes og Sildeoljefabrikken i Vadsø. Vi har også en del bedriftsarkiv med noe foto, som ikke er gjennomgått i denne sammenhengen. I tillegg har vi en god del portretter. Resterende er flyfoto, dokumentasjon av våre gårder, kirkelige begivenheter, luftskipsbesøk, krig og gjenreisning.

Registrert, uregistrert

- Arkivene/samlingene våre er enten uregistrert eller registrert på enkeltbildenivå.

Mer eller mindre viktig

De fleste arkiv/samlinger er karakterisert som noe viktig eller viktig. Lite er karakterisert som ikke viktig. Om vi skal trekke fram noen samlinger vil vi trekke fram Ellisif Wessel, Sydvaranger og krigsalbum ved Grenselandmuseet, Ragnar Eriksen ved Vardø museum og Henry Hansen/Karl Hansen, Sildeoljefabrikken og Tuomainenalbum ved Vadsø museum.

Utbytte av prosjektet

Albumene fra AS Sydvaranger er omemballert og magasinert

Måloppnåelse

Mål:

Utføre praktisk arbeid som forbedrer bevaringsforhold for fotosamlingene på våre tre avdelinger

Resultat:

- Deler av samlingen har fått bedre bevaringsforhold
- VADSØ: Skiftet esker, telt, og flyttet KH/HH/TK samlingen fra Grensen 1 til midlertidig lager i Vadsø flerbrukshus under ombygging av Grensen 1.
- VARDØ: Skiftet til syrefrie konvolutter og esker, sortert og telt Ragnar Eriksen fotoarkiv. Alt gjennomgått materiale er emballert og satt inn på gjenstandslager med kaldere klima.
- KIRKENES: Har skiftet til syrefrie konvolutter og esker, sortert og telt Karlsen samlingen 1 og 8/10 av portrettsamlingen. Har tatt stikkprøver for eddiksyndrom i Edvardsen samling 1 som gir et generelt inntrykk for videre anbefalinger. Sydvarangeralbumene er omemballert og magasinert.

Mål:

Øke kompetanse ved å jobbe prosjektbasert på tvers av avdelingene og oppnå samsvarende prosedyrer og rutiner.

Resultat:

- Forslag til felles samsvarende forslag til prosedyrer og rutiner foreligger vedlagt.
-

Mål:

Ekspertmøter for økt kompetanse på tema som vern av samlinger og ansatte, identifisering av materiale, kjemiske skader, klima, identifisering av mugg og bevaring.

Resultat:

- KIRKENES: Har fått reparert avtrekk i arbeidsrom, oppdatert TinyTag programvare og satt i gang avlesning.
- VADSØ: Har brukt kompetansen i prosjektet inn mot bestilling av samlingsforvaltningsarealer og kjølemagasin i nytt museum i Vadsø som ombygges i perioden 2020-2021.
- Vi har blitt mer bevisst på vernetiltak ved arbeid med samlingene, forebyggende tiltak i forhold til kjemiske skader og skadedyr. Vi har fått kunnskap om klimakrav og erfart å fastslå materiale og tilstand. Generelt har vi fått mer kunnskap om fotobevaring.

Mål:

Grovkartlegging av hele samlingen med fokus på materialtyper, tilstand og prioritering.

Resultat:

- Vi har fått oversikt og innsikt i samlingen og et helt nytt totalantall.

Mål:

Formidle mål med prosjektet og skatter vi oppdager underveis.

Resultat:

- Formidlet om og fra Fotobevaringsprosjektet
- VARDØ: Fått inn en praktikant til å skanne bilder fra Ragnar Eriksen fotoarkiv og laget formidlingsjulekalender julen 2019 fra samlingen
- KIRKENES: Tatt i bruk Instagram til formidling

Erfaringsbasert læring i prosjektarbeidet

«Erfaringsbasert læring er erverving av kunnskaper og ferdigheter som har sitt utgangspunkt i erfaring og fører til relativt varige endringer i tenkesett og atferd.»

(Kaufmann og Kaufmann, 2015)

- Når man bruker prosjektmedarbeidere eller deltidsansatte forsvinner kunnskapen med menneskene. Når man derimot bruker de faste samlingsansatte blir det man lærer igjen i organisasjonen. Vi erfarte at vi kom over mye informasjon i arbeidet. To av tre i prosjektet var fast ansatte og jobber ennå i Varanger museum.
- Vi har brukt de digitale verktøy vi har tilgjengelig. Vi har gjort møteinnkallinger i Outlook, Chat på Facebook Messenger, skriftlige samtaler på e-post og møter på Skype. Vi har hatt kontinuerlig kontakt på Messenger/e-post, 3 ekspertmøter på Skype med folk utenfra og 11 statusmøter på Skype.
- Teamdeltakerne har fungert godt sammen. Vi har fordelt oppgaver i forhold til plan for de fysiske møtene, referater fra de fysiske møtene og bestilling av reiser. Vi har hatt 5 fysiske samlinger. Prosjektleder har hatt ansvar for planarbeid, statusmøter, ekspertmøter og faglig litteratur til bruk i prosjektet.
- Det oppstår alltid uventede situasjoner og spørsmål som vi har måttet ta stilling til i praktisk arbeid. Til vanlig er vi mye alene i avgjørelser om fotosamlingene og det har derfor vært fint å ha noen å diskutere problemstillinger med. Det har ført til at vi har fått diskutert og blitt enige om en del rutiner og prosedyrer underveis. Les mer under avsnittet: Rutiner og prosedyrer – generelle tiltak
- Vi har diskutert prosjektet og fordypningstema underveis med andre fagkolleger i uformelle former når vi har vært på avdelingene og det har vært nyttig.
- Gjennom samtaler med eksperter på tema, har vi fått lære av kolleger som har erfaring med det vi jobber med og kan komme med konkrete råd.
- Ved å ta i bruk felles skjema for kartlegging har vi et felles sammenlikningsgrunnlag og verktøy hvor vi kan sammenlikne vår samling med andre i Norge og vår samling internt i Varanger museum.
- Vi har fått mer kunnskap og erfaring og mener vi kan jobbe mer effektivt med samlingene etter prosjektslutt.

Kunnskap om samlingene på avdelingene

Grenselandmuseet

- Har ikke eget fotomagasin. Fotosamlingene er lokalisert flere steder, både i gjenstandsmagasin og arkiv, esker i hyller, arkivskuffer i kontorgang og safe.
- En stor samling reprodusjoner og repronegativer er plassert sammen med resten av samlingen. Repro ble brukt som sikkerhetskopier før digitaliseringsalderen, og det er på nåværende tidspunkt vanskelig å skille hva som er hva.

Spørsmål for det videre arbeidet:

- **-Hva er samling og hva er kopi?**
- **-Har vi kopier av originaler som ikke finnes mer?**
- **-Kan man avhende deler av reprodusjoner/repronegativ-samlingen?**

- Reprodusjoner og repronegativer er også foto som innebærer arbeid og utgifter til syrefri emballering, og vi har derfor telt de som del av fotosamlingen. Før vi har fått oversikt over hva som kun er kopier er dette også fotografi som vi skal bevare under best mulige forhold. Det utgjør en del av vårt samlede arbeid.
- Samlingen er vesentlig større enn tidligere antatt.
- Størstedelen av samlingen er fotografarkiv, portrettarkiv for det meste.

Vardø

- Etter flytting fra Lushaugen til Vardø gamle skole er det materiale som ligger i umerkede esker. Det er vanskelig å vite hvilken status materialet har. Mye av materialet er også veldig variert. Det er gamle og nye fotografi, private og intern dokumentasjon og i tillegg fragmentert arkivmaterie som avisklipp og brev i disse eskene.

Spørsmål for det videre arbeidet:

- **-Er det tatt inn i samlingen eller ikke?**
- **-Har det aksjonsnummer, og finnes det avtaler mm.?**

- Det ble oppdaget at Vardø museum har mye mer negativmateriale enn antatt.
- Av positivmateriale er en stor del visitt- og kabinettkort.
- På Lushaugen i ca 2012 ble det oppdaget mugg. Museet og samlingen ble derfor flyttet derfor til Vardø gamle skole.

-Hva ble gjort i denne prosessen?

-Kan det ennå være latente muggsporer på materialet?

-Hva bør gjøres i fortsettelsen?

Vadsø

- Samlingen er større i antall enn tidligere estimert. Mye av økningen skyldes at Henry Hansen/Karl Hansen/Tor Kristoffersen arkivene som ble tatt inn i 2016 er telt opp som ordre. En ordre kan bestå av alt fra ett til 36 bilder. I dette prosjektet har vi estimert det faktiske antallet på enkeltbilder som gjør at samlingen har vokst i forhold til tidligere oversalg.
- Henry Hansen/Karl Hansen/Tor Kristoffersen arkivene er bare blitt emballert i nye esker. Mye pga behov for nye esker da de skulle inn på ny lagerplass. For bedre bevaring bør man også skifte syrefrie konvolutter. I digitaliseringsprosessen på utvalgt materiale blir det skiftet til syrefrie konvolutter og informasjon på konvolutten blir bevart i Primus.
- Gjennom prosjektet har man fått oversikt over alle album avdelingen har og uregistrert aksjoner.
- Ved grovgjennomgang av Primus registreringer er det vanskelig å se hva som er digitale kopier av analogt materiale og hva museet har originalmateriale til.
- I negativarkiv på Esbensengården er det uklart om negativene er repronegativer.

Spørsmål for det videre arbeidet:

- Hva er digital fil og hva er digital fil med tilhørende analog original i Primus?

- Hva er negativer og hva er repronegativer på Esbensen?

Formidling eksternt

Vi har opprettet en informasjonsside på Varanger museums hjemmeside om prosjektet som er formidlet ut i sosiale medier.

Fotobevaringsprosjektet fra Varanger museums nettside.

I tillegg har vi hatt postinger på Instagram når vi har vært rundt på avdelingene for å fortelle hva vi holder på med. Vi skal etter rapportering skrive miniartikler om fotobevaring til formidling gjennom nettside og sosiale medier.

En ekstra positiv gevinst som kom ut av prosjektet var at Vardø museum bestemte seg for å ta inn en praktikant som skanner Ragnar Eriksen fotoarkiv. Når museet så de flotte bildene som var i samlingen, ble det bestemt å bruke bildene fra Ragnar Eriksen samlingen til en julekalender

Ragnar Eriksens foto i julekalender 2019 fra Vardø museums Facebookside.

på Facebook for Vardø museum både for å vise flotte motiv, men også for å få inn informasjon. I prosessen ble de skannede negativene emballert i syrefri emballasje, merket med museumsnummer.

Vi har hatt fokus på sosiale medier og brukt Instagram i formidlingen av prosjektet på de to avdelingene som har Instagram. I etterkant har Grenselandmuseet /Gry etablert Instagram for Grenselandmuseet. Det betyr at nå har alle avdelingene en Instagramprofil.

Tiltak bevaring

Fotobevaringsprosjektet fra Vadsø museum- Ruija kvenmuseums Instagram.

#vandomuseum (fra Instagram)

Varanger museum er i gang med prosjektet «Fotobevaringsløft med fokus på skadevern – bevaring og formidling». Vi utfører praktisk arbeid på våre tre avdelinger, @vandomuseum, #grenselandmuseet og @ruija_museum, for å forbedre bevaringsforhold, øke kompetanse og kartlegge samlingene. Prosjektgruppen var samlet i Vadsø forrige uke og jobbet med tema som vern og identifisering. I tillegg fikk vi pakket om ca. 18 000 fotografi. Prosjektet er støttet av Stiftelsen UNI. På bildene jobber vi blant annet med identifisering av filmens base. For å avgjøre om materialet er polyesterfilm kan man gjøre en polarisasjonstest. Man klipper to små biter av et polarisasjonsfilter som legges på tvers av hverandre over og under filmen. Kan man se gjennom filter og film er det en polyesterfilm og det oppstår en regnbuefarget effekt. Hvis det er cellulosenitrat og celluloseacetat vises ikke dette fenomenet.

Les mer om prosjektet på museets nettside!

#vardø #varanger #finnmark #vadsø #sørvaranger #grenselandmuseet #grenseland #kirkenes #ruijamuseum #varangermuseum #foto #fotobevaring #prosjekt #photo #photography #sammingsarbeid #collectionmanagement #behindthescenes

Resultatet av eddiksyndromtesting i Edvardsen 1-samlingen ved Grenselandmuseet.

Grenselandmuseet

- Basert på klimamålinger ser vi at temperaturen generelt er for høy i fotorom/arkivmagasin. Om temperaturen kan senkes fra 19 til under 18 grader vil det utgjøre stor forskjell for samlingen.
- Basert på klimamålinger ser man at RH er for lav ca. 15-30 % RH i november til mai. Vi anbefaler å gå til innkjøp av en luftfukter til bruk i denne perioden slik at RH ikke går under 30 for å forhindre uttørring.
- Det er stort behov for et kjølemagasin med stabilt klima (temperatur på mellom 5-10 grader og RH mellom 30-40 %) med klimaovervåkning og tilgangsbegrensning for hele fotosamlingen, i tillegg et fryseprosjekt for en skadet samling.
 - Edvardsen, samling 1, er tatt stikkprøver i og prøvene viser eddiksyndrom grad 1-1,5. På dette nivået må nedfrysning vurderes. Ved nærmere testing av det synlig skadete materialet viser testene eddiksyndrom grad 2-3. På dette nivået må materiale nedfrysnes og digitalisering vurderes. Siden materialet primært er portretter anbefaler vi først og fremst nedfrysning, ikke digitalisering. Det materialet som er hardest angrepet er 4 esker av totalt 19 stk. Her bør man gjøre en grundigere kartlegging i et prosjekt som må resultere i nedfrysning av materialet. På dette tidspunktet har vi estimert at det dreier seg om 22905 negativ. Resten av samling 1 bør overvåkes.
 - Edvardsen, portrettsamlingen har ikke eddiklukt, men bør overvåkes.
 - Karlsen 2 samlingen bør overvåkes i forhold til nedbrytning. Skifting til syrefri emballasje må fullføres.
 - Warelus-samlingen, fargenegativene i Sydvarangerarkivet og Edvardsen/portrettsamling bør emballeres syrefritt fordi mye ligger i plast.
- Registrer samlinger/arkiv og album inn i Primus på overordnet nivå, deriblant Sydvaranger, Karlsen og Edvardsen.
- Wessel, Sydvaranger og krigsalbum er viktige samlinger og bør prioriteres i forhold til ressursbruk for bevaring, registrering og tilgjengeliggjøring.

Vardø

- Vardø bør flytte fotosamlingen ut av kontoret. Den bør emballeres i syrefrie esker og plasseres i gjenstandsmagasin/lager. Helst skulle fotosamlingen hatt et eget rom men å oppbevare den i gjenstandsmagasinet er bedre enn på kontoret. Temperaturen her bør holdes under 18% og helst en luftfuktighet på mellom 30-50 % RH.
- Man bør jobbe for å etablere et kjølemagasin med stabilt klima (temperatur på mellom 2-7 grader og RH mellom 30-40 %) med klimaovervåkning og tilgangsbegrensning i nytt museum.
- Prioritere å investere i klimaovervåkningsutstyr slik at klima kan måles gjennom et helt år i eksisterende gjenstandsmagasin/lager for å kunne forbedre forholdene der om nytt museum lar vente på seg.
- Ragnar Eriksen fotoarkiv er viktig og bør prioriteres i forhold til ressursbruk for bevaring, registrering og tilgjengeliggjøring.
- Man bør jobbe med å få informasjon om samlinger/arkiv og album inn i Primus på overordnet nivå, deriblant:
 - Registrere alle album som gjenstand og utvalgte med foto
 - Registrere HH/KH/TK på overordnet nivå, delsamlingsnivå med stikkprøver fra de ulike
- Henry Hansen/Karl Hansen/Tor Kristoffersen arkivene, Sildeoljefabrikken og Tuomainenalbumene er viktige samlinger og bør prioriteres i forhold til ressursbruk for bevaring, registrering og tilgjengeliggjøring.

Tiltak forvaltning i Varanger museum

Samlingsutvikling

- Bedre oversikt gjør at vi kan jobbe mer med aktiv innsamling. Jobb alltid for å få bedre oversikt.
- Rutiner ved inntak. Tell alltid, fastslå materialtype (om mulig), skriv ned om materialet er tatt inn før 1945 eller etter 1945, ta bilder av materialet slik det er og beskriv systemet det kom inn i.
- Behold systemet i så stor grad som mulig. Fjern skadelige elementer som plast, metall osv på fotografi (alle aksjesjoner) når vi mottar dem.
- Integrer rengjøring og bedre bevaring som en del av rutine ved inntak, tilbakelevering, arbeid med utstillinger osv.⁸
- Bruk avhending og destruksjon som metoder for å utvikle samlingen.
- Prioriteringer for innsamling, registrering og digitalisering må inn i en plan.

Vadsø

- Man bør jobbe med rutiner og prosedyrer for flytting og drift av magasin før innflytting i nytt museum i 2021, herunder rengjøring, overvåkning av klima og adgangsbegrensning.
- Man bør jobbe med å få plass og oppgradere verneutstyr og arbeidsverktøy for arbeid med samlingene. Herunder avtrekk for arbeid i framtidig fotorom.
- Vadsø må lage en plan for flytting av hele fotosamlingen fra kjeller i Vadsø flerbrukshus, Esbensengårdens loft og bakrom til nytt kjølemagasin med areal 12 kvm når det skal stå ferdig i 2021.
 - Negativsamlingen bør prioriteres først for flytting til kjølemagasin.
 - Selv om Karl Hansen /Henry Hansen portrettsamling viser tegn til eddiksyndrom grad 1,5 så er det ennå ikke kritisk. På nivå 1,5 bør nedfrysning vurderes. Samlingen bør overvåkes og på et senere tidspunkt vurderes for nedfrysning og digitalisering.

⁸ Begrepsavklaringer fra «Retningslinjer for avhending»: Avhending: Avhending inneber at det er eit rettssubjekt (fysisk eller juridisk person) som overtek eigarskapet til gjenstanden, det vil seie at det trengs ein mottakar. Destruksjon: Destruksjon inneber at ein gjenstand vert fysisk øydelagd.

Dokumentasjon

- Emballer i syrefrie konvolutter ved digitalisering.
- Felles standard på identifikator for enkeltsamlinger VAM.F000000/SMU.F000000/VH.F000000 og for samlinger/arkiv er VAM.F01-000000/SMU.F01-000000/ VH.F01-000000 Hvis man velger å registrere undersamlinger eller enkeltbilder får disse løpenummer i samme serie.
- Etterstreb å legge inn all og detaljert informasjon i Primus. Enkeltsamlinger VAM.F000000/SMU.F000000/VH.F000000 og for.
- Legg inn tilstandskategorier/tilstandsvurdering 0-1-2-3 i Primus og bruke kodene aktivt ved registrering for å kunne ha oversikt over tilstand på samlingen.⁹
- Begynn å registrere på overordnet nivå. «Top down approach». Løketmetodikk. Lag på lag med informasjon må tilføres samlingen. Hvordan registrere på overordnet nivå? Følg veiledningen Standard for fotokatalogisering.
- Velg ut stikkprøver av samlinger for å vise folk hva vi har både til glede og nytte, til formidling men også forskning. Vi må vise at dette har vi!
- Registrer albumet som gjenstand/objekt. Beskriv albumet utvendig og innvendig i tekst og bilder. Lage en grupperegistrering for albumet i fotomodulen og legg inn alle albumsidene. Enkeltpilder registreres på enkeltbildnivå og knyttes til grupperegistreringen. Grupperegistreringen knyttes til gjenstandsregistreringen.
- Samarbeid med historielag/pensjonistforeninger eller liknende for å få hjelp til mer informasjon om bildene kan anbefales.

Tilgang

- Aktiv innsamling må gjenspeiles i aktiv tilgjengeliggjøring.
- Bruk Kulturrådets policy i forhold til webpublisering.¹⁰
- Bruk Digitalt museum til artikkelkriving, deling av bilder på Facebook og engasjere publikum i forhold til informasjon.
- Tilrettelegg for studierom og tilgang til samlingene i egne lokaler.

⁹ Aune, Anne og Stub Johnsen, Jesper (1998). FOTOKONSERVERINGSPROSJEKTET. En undersøkelse av oppbevaringsforholdene og tilstanden i 14 norske fotosamlinger, Norsk museumsutvikling og Norsk kulturråd, 1995-1996 og Torgneskar, Per Olav, Hylland, Ole Marius (2008). Standard for fotokatalogisering. ABM-skrift #44. Tilstandskodene har vært brukt ved Nasjonalmuseet i København siden midten av 1980 tallet og er blitt videreutviklet i Fotokonserveringsprosjektet spesielt for fotografi. Kodene er senere brukt i Feltekatalogen for kunst- og kulturhistoriske museer og oppgis i Standard for fotokatalogisering.

¹⁰ Kulturrådets policy for webpublisering i Lisensiering av data (2013) Invitasjon til workshop.

Bevaring

- Samle fotosamlingen fysisk, få oversikt over volum
- Samle den på et eget rom
- Nedkjøling er bra
 - Sett ned temperaturen i eksisterende rom
 - Jobb mot å etablere kjølemagasin
- Stabilt klima bør etterstreb. RH må ikke over 50%, helst bør RH være mellom 30-40%. Det må helst ikke forekomme mer enn 5% svigninger i løpet av et døgn.
- For samlinger med syreangrep, med tilstandskode 3/Level 2 -3, må man etterstrebe å få de nedfrost. Kun da kan man stoppe forringelsesprosessen.
- Kjølemagasin er veldig bra, men utelukker ikke muligheten for å fryse samlingene. Nedfrysning er en måte å oppbevare fotosamlingene på og å stoppe nedbrytning av materialet. Derfor kan digitaliserte og ikke prioriterte samlinger nedfrys. Hos oss er det aktuelt å vurdere nedfrysning av sort/hvitt og fargenegativ.
- Vi trenger mulighet for lufting eller avtrekk både der samlingen oppbevares og der man jobber med samlingene.

Alle bør ha følgende utstyr

- Arbeidsklær
- Polariseringsfilter til polariseringstest
- P3 filter masker
- Støvmasker
- Limfeller
- A-D Strips
- PAT-testet emballasje

Videre anbefalinger for arbeid med fotosamlingene

1. Få på plass gode bevaringsforhold på alle avdelinger:
 - Lage en prosjektsøknad for å få på plass et kjølemagasin på Grenselandmuseet.
 - Følge opp at det kommer på plass et kjølemagasin for fotografi i Turnhallprosjektet i Vardø.
 - Sørge for fotosamlingen i Vadsø blir plassert i det nye kjølemagasinet når det er på plass, og at klimaforhold måles og følges opp i forhold til standarder.
2. Anbefalte tiltak, prosedyrer og rutiner fra dette prosjektet må med i en felles samlingsforvaltningsplan, eller utarbeides som en egen delplan - fotoforvaltning.
3. Jobbe med en plan for innsamling og utvikling av samlingen vår i forhold til det vi har.
4. Jobbe med en plan for å tilgjengeliggjøre en større del av samlingene våre og få publikum engasjert i dem.

Karlens 1 samlingen er pakket i syrefrie konvolutter og esker og er plassert i magasin.

Referanseliste:

Adelstein, Peter Z., (2009). IPI Media Storage, Quick Reference. 2nd edition. Image Permanence Institute

Aune, Anne og Stub Johnsen, Jesper (1998). FOTOKONSERVERINGSPROSJEKTET. En undersøkelse av oppbevaringsforholdene og tilstanden i 14 norske fotosamlinger, Norsk museumsutvikling og Norsk kulturråd, 1995-1996

Gold, Jens (2014). Skadet fotografisk materiale. Veiledning i håndtering av skadet fotografisk materiale, Kulturrådet, Preus museum

Gold, Jens (2019/2020) rådgivning og muntlig informasjon

Image Permanence Institute, Users guide for A-D strips, Rochester

Kulturrådet(2015/2016). Standard for samlingsforvaltning, Spectrum 4.0

Kulturrådets policy for webpublisering i Lisensiering av data (2013) Invitasjon til workshop

Museumsenhetene i Finnmark (2015). Veileder for lyd, film og fotografisk materiale Identifisering, bevaring og digitalisering

Seilfaldet, Heidi (2015) Retningslinjer for avhending Prioritering, avhending og destruksjon av kulturhistoriske museumsgjenstandar, Kulturrådet

Skjærbakken, Espen og Skaaraas Hofseth Toril C. (2017). 4, 9 millioner bilder: Hva nå? Fotoprioriteringsprosjektet – Et samarbeidsprosjekt mellom Anno museum og Mjøsmuseet

Torgneskar, Per Olav (2008). Viktig og vakkert: utvalgspinsipper for fotografi. ABM-skrift #51

Torgneskar, Per Olav, Hylland, Ole Marius (2008). Standard for fotokatalogisering. ABM-skrift #44

Ut av mørkerommet. Forvaltning av kulturhistorisk fotografi I Norge. (2006). ABM-skrift #34

Vedlegg:

- Kartlegging, Varanger museum 2019/2020
- Klimamålinger Grenselandmuseet 2017-2018
- Kartleggings skjema, Varanger museum 2019/2020
- Tilstandskoder positiv og negativ fra ABM skrift Standard for fotokatalogisering 2008

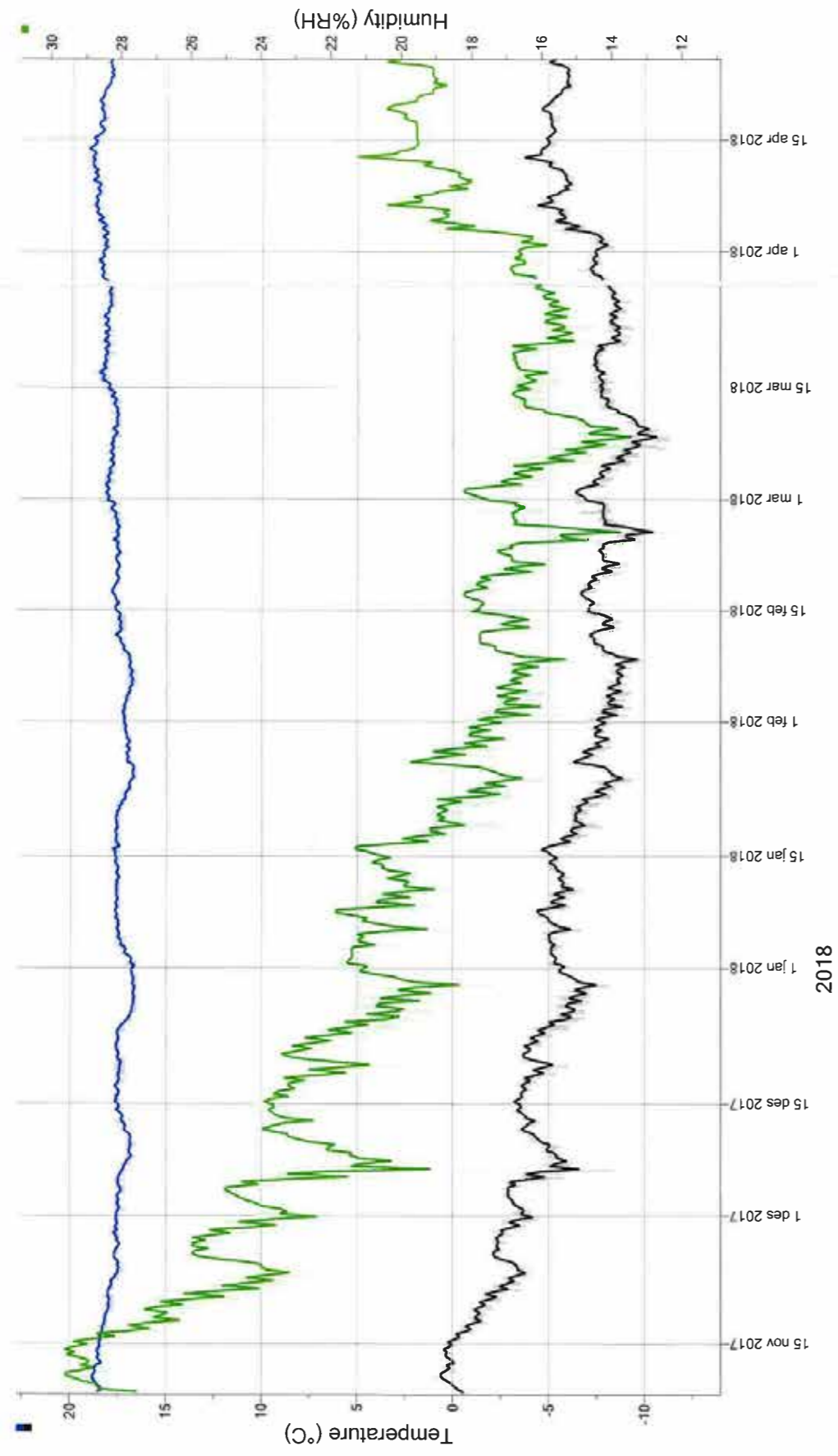
Beskrivelse av samling	AKS NR	Primusnummer	Navn på samling/d Type samling	Materialtype	Negativ s/hv	Negativ farge	Positiv s/hv	Positiv farge	Annet	Farge/sort hvitt	Kommentar
HH/KH/TK samlingen	VAM2016-011	VAM.F01_000956	Portrettsamling HH/KH/TK	Fotografsamling	Negativ, celloloseasetat		37828			Sort/hvitt, planfilm	9457 bestillinger x snitt på 4 i hver pose
			Bestillingsarkiv sort hvitt HH/KH		Negativ, celloloseasetat		35416			Sort/hvitt, planfilm	8854 bestillinger x snitt på 4 i hver pose
					Fargenegativ,			2800		Farge, planfilm	700 bestillinger, x snitt på 4 i hver pose
			Bestillingsarkiv farge KH		Fargenegativ			1296		Farge, 120 mm	216 bestillinger, x snitt på 6 i hver pose
			Bestillingsarkiv fargeTK		Fargenegativ			35304		Farge, 120 mm	5884 bestillinger x snitt på 6 i hver pose
					Fargenegativ			7584		Farge, 135 mm	316 bestillinger x snitt på 24 i hver pose
			Ekkerøy		Negativ		1773			Sort/hvitt,	432 bestillinger x4 + 45 enkle
			Ekkerøy		Negativ		281			farge	16 bestillinger x 6, 5 bestillinger x 24 + 65 enkle
			Repro		Negativ (noe positiv)		2359	1000		Sort/hvitt	838 bestillinger x 4
			Eske, 47-58 div		Positiv				216	farge	løse bilder
			Eske 47-58, div		Negativ				2391	farge	
			Eske 47-58, div		Positiv			705		sorthvitt	
			Eske 47-58, div		Negativ		2039			Sorthvitt	
			Eske 47-58, div		CD er				32		
		VAM.F01_000000-955 ++	Samfunnsbilder fra HH/KH/TK samlingen		Negativ / 10% positiv		859	96		Sort/hvitt	
			Uscannet materiale til skanning		Samfunnsbilder fra HH/KH/TK samlingen		144	16		Sort/hvitt	40 bestillinger x 4 i hver pose
Samling i boden, Esbensen	VAM.99, VAM1990, VAM2001, VAM00020, VAM00012, VAM		Hengemapper i boden	Fragmentert samling	Negativ/dias	2230	1622		204	Sort/hvitt og farge	55% sort hvitt neg, 40% fargeneg, 5% dias
Registrert i Primus	VAM.F, VAM00, VAM87, VAM89, VAM90, VAM94, VAM95, VAM96, VAM97, V			Fragmentert samling	Positivbilder/ noe negativ?			2500	397	25 glassnegativ	antatt noen fargebilder
Aksjesjoner uregistrert (se egen liste)					Negativbilder	0				Farge	
					Negativbilder	945				Sort /hvitt	
					Positivbilder				3	Farge	
					Positivbilder			427		Sort/hvitt	
Amundsens lysbilder				Fotografsamling	dias					farge	302
Wideroesamlingen				Bedriftssamling	fargenegativ		221				
					sorthvitt negativ	11					
		VAM89.014.001-186	Positivbilder fra katalogkort		Positivbilder				175	farge	
					Positivbilder			11		sort/hvitt	
ALBUM uregistrert (se egen liste)			Album (internsamling)		Positiv			728		sort/hvitt	Har trukket fra det som er registrert i Primus
					Positiv				20	Farge	eller ligger som kun skannede aksjesjoner...
						83885	48827	5483	3202		
										32 CD er	
										506 dias	
										25 glassnegativ	
											Totalt tall i Primus pr.31.01.2020
											minus registrerte Wideroe 186
											minus registrerte samfunnsbilder HH/KH/TK

Beskrivelse av samling	AKS NR	Primusnummer	Navn på samling/d Type samling	Materialtype	Negativ s/hv	Negativ farge	Positiv s/hv	Positiv farge	Annet	Farge/sort hvitt	Kommentar	
Sør-Varanger												
Ragnar Kristian Karlsen -1	Tilv. nr.: 1995/9-1-5		Karlsen 1	Fotografsamling	Positiv, negativ - acetat, glassnegativ, repronnegativ		3457	245		396	Svart/hvit	245 positiv, 3457 acetatnegativ, 396 glassnegativ,
Ragnar Kristian Karlsen -2			Karlsen 2	Fotografsamling	Positiv, negativ - acetat, repronnegativ.	17598	1417	1985			Svart/hvit og farge	1417 fargenegativ, 1985 positiv og 17598 negativ
Ellisif Wessel				Fragmentert Fotografsamling	Positiv, glassnegativ, repronnegativ, repropositiv, di	356		1622		163 glassnegativ, 24 dias	Svart/hvit	163 stk glassnegativ, 165 løse repositiv, 356 repronnegativ, 608 posit
Gunerus Soot			Album	Fotografsamling	Positiv, glassnegativ, postkort			915		223 glassnegativ	Svart/hvit	195 stk positiv, 450 ekstra eksponerte positiv, 263 stk positiv innlimt i e
Axel Borgen			Borgen	Fragmentert samling	Positiv, negativ - acetat, glassnegativ, repropositiv.			1721		110 glassnegativ	Svart/hvit	110 glassnegativ, 821 positiv limt på fotokort, 800 repropositiv, 100 po
Sydvaranger			55 album	Bedriftssamling	positiv			5550	1000		Svart/hvit og farge	35 album telt = 4171. 20 album estimert til 2380. Til sammen: 6550 po
			6 skuffer i arkivet		negativ	9000					sv/hv	estimert
			dias - til opplæring		dias-lys bilder				400dias			estimert
			dias- 21 stk runde kassetter i arkivet		dias-lys bilder					1088		telt
			eske med 135 mm		negativ			640			farge	estimert
			eske 120 mm		negativ og positiv			1176			farge	estimert
			eske med scannede bilder		positiv			302			sv/hv	telt
			2 esker		negativ og positiv	350	55	350	55		farge og sv/hv	estimert 700 svart/hvite og 110 farge
			innpakke løse bilder		positiv			320				estimert
			løse bilder i arkivet		positiv, negativ	2500	2500	2500	2500		sv/hv og farge	estimert
Åsmund Warelius			Album	Fragmentert samling	Positiv, repropositiv, negativ - 135mm, postkort	2240		387	1620		Svart/hvit og farge	974 fargepositiv, 646 stk. sv/hv positiv/repro, 387 stk. 135mm fargene
			1 pose		negativ	1000					sv/hv	estimert
			2 skuffer i kontorgangen		positiv, negativ	5952		3000			farge	estimert. 373 posere med positiv og negativ. (flest negativ)
Galschiøth			Album	Fragmentert	Positiv			795	515		Svart/hvit og farge	515 stk fargepositiv, 795 svart/hvite positiv - noe repro (Wessel bla)
Helga Tokle				Fragmentert fotografsamling	Visittkort, positiver, glassnegativer			84		13 glasnegativ	sv/hvit	34 visittkort, 13 glassnegativ, ca 50 repropositiv
Edwardsensamlingen			Samling 1	Fotografsamling	Positiv, negativ - acetat	106800		2000			svart/hvit	estimert ((samlingen består av 19 esker, med ca 15 bokser med negat
			Portrettsamling	Fotografsamling	negativ, positiv		43492		20000		farge	estimert (samlingen består av 22 esker, ulikt antall i. et estimert gj. Sni
Widerøe				Bedriftssamling	positiv, negativ	38		68	9		svart/hvit/farge	38 positiv, 38 negativ, 9 fargepositiv, 30 positiv monteret på plansje
Tyske bilder				fragmentert	positiv, negativ, repropositiv	200		900	100		sv/hv og farge	estimert 100 farge, 800 positiv, 100 repro, 200 negativ
Finmarksiletæ				Fragmentert	Glasslys bilder	60					svart/hvit	telt
Reposamling			Arkivskuffer i kontorgang	Fragmentert	positiv/negativ	4500		4500			svart/hvit	estimert
Fotokort			Arkivskap i kontorgange	Fragmentert	repropositiv/repronnegativ	6700	6700				sv/hv	6700 positiv og tilsvarende negativ (negativ er estimert)
uregistrerte aksjesjoner			Arkivskap i gangen	fragmentert	positiv og negativ	1000	1000				sv/hv	estimert
						161751	56980	27244	25799	1512 dias, 509 glassnegativ		

Varde	Aks.nr	Primusnummer	Navn på samling/d Type samling	Materialtype	Negativ s/hv	Negativ farge	Positiv s/hv	Positiv farge	Annet	Farge/sort hvitt	Kommentar	
Ragnar Eriksen	Aks.nr 01/2014		Ragnar Eriksen fotosamling	Fotografsamling	Positiv, negativ sort/hvit, negativ farge, dias, glassp	7920	4703	1151		2930 dias og 39 glassplater	Farge og sort/hvit	Positiver: 1151, sort/hvit negativ: 7920, farge negativ: 4703, dias: 2960
Fragmentert samling		VHFS.02019:001-016	Ukjent	Fragmentert samling (fotoalbum)	Positiver (limt inn i fotoalbum)			77			Positiv	3 stk fotoalbum, 16+ 48+13 = 77
Fragmentert samling			Brodtkorb/Ukjent	Fragmentert samling (fotoalbum)/Br	Kabinettkort, visittkort (positiver)			61			Positiv	1 fotoalbum, 5 kabinettkort og 56 visittkort 5 + 56 = 61
Fragmentert samling			Brodtkorb / Wickstrøm	Fragmentert samling (fotoalbum)/Br	Kabinettkort (positiver)			30			Positiv	1 fotoalbum, 30 kabinettkort
Fragmentert samling		VHFS:02022:001-256	Erling Brodtkorb/Ukjent	Fragmentert samling (fotoalbum)/Br	Positiver			255			Positiv	1 fotoalbum, 255 bilder
Fragmentert samling		VH.F000123+VH.F000049	Ukjent	Fragmentert samling (eske med ulikt	Positiv, negativ sort/hvit, negativ farge, dias	59	70	50	1	285 dias , 27 +335 dias 120	Farge og sort/hvit	285 fargedias 135, 42 s/hneg 135, 70 fargeneg 135, 27 fargedias 120, 3
Fragmentert samling			Flere	Fragmentert samling (resten, totalt)	Positiv, negativ sort/hvit, negativ farge, dias	2812	1063	1259		309 dias	Farge og sort/hvit	2812 negativer sort/hvit, 1063 fargenegativer, 1259 positiver, 309 dias
						10791	5836	2883	1	3886 dias, 39 glassplater		

Arkivet GLM

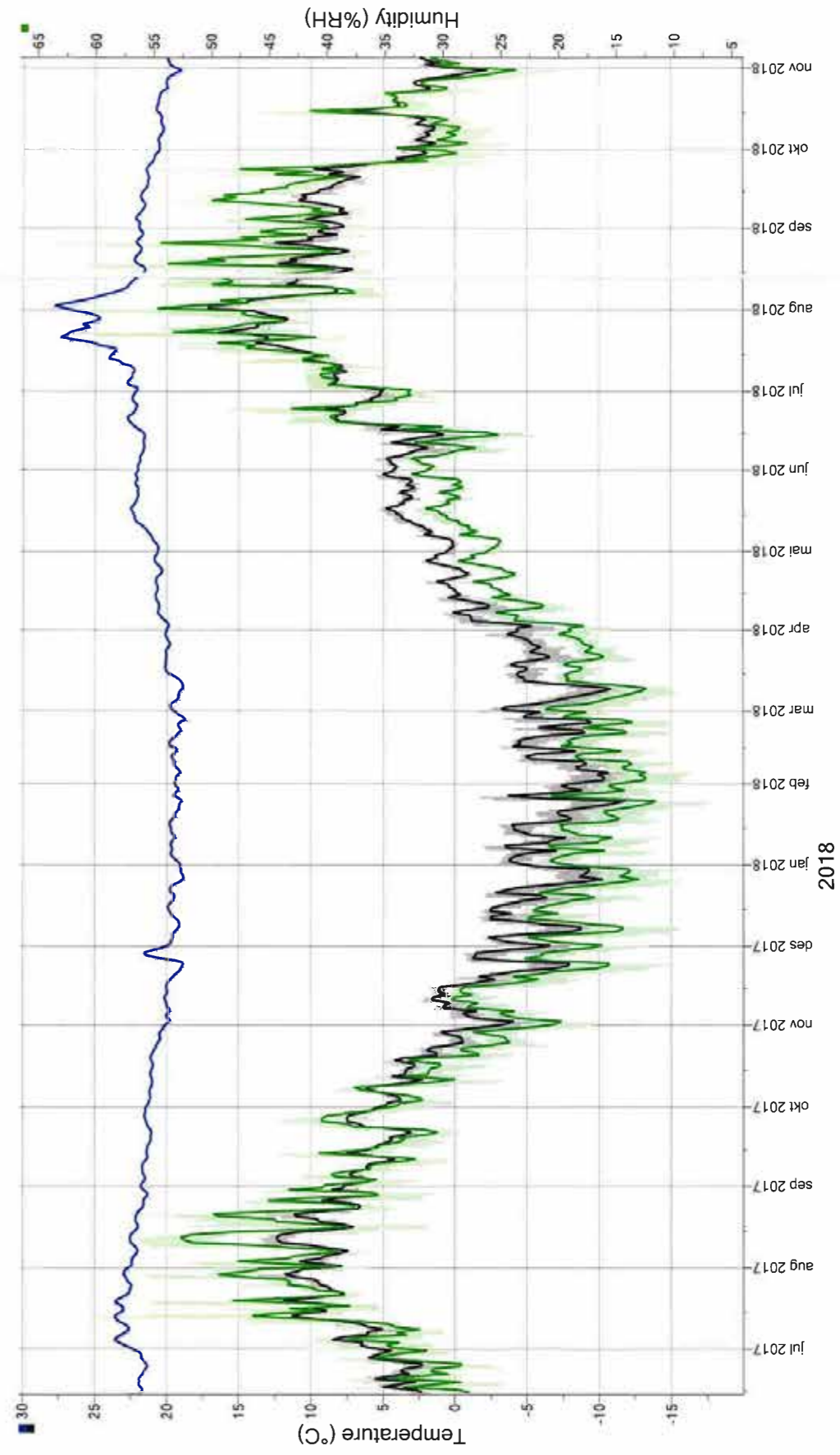
■ 244447 Temperature Arkivet GLM ■ 244447 Humidity Arkivet GLM ■ 244447 Dew Point Arkivet GLM

F:\Grenslandmuseum\ARKIV c56-koder\6-SM\Ubyggn&gjenstander\Tinytag\Arkivet\15. nov 2017 - 15 apr 2018.ttd

Fotorom

■ 605904 Temperature Fotorom ■ 605904 Humidity Fotorom ■ 605904 Dew Point Fotorom

F:\Grenslandmuseum\ARKIV c56-koder\6-SM\Ubyggn&gjenstander\Tinytag\Fotorom\jul 2017 - nov 2018.ttd

AKS NR Primusnummer	Navn på samling												
Type samling	Fotograf-samling ☐			Bedriftssamling ☐			Fragmentert samling ☐			Annet ☐			
Materialtype	Positiv ☐	Negativ ☐ nitrat ☐ /acetat ☐ /polyester ☐		Glassplater ☐ Negativ ☐ /Lysbilde ☐	Unika ☐ Daguerrottype ☐ /ambrotypi ☐ /tintype ☐		Repro negativ ☐		Repro positiv ☐				
Mengde/antall				Farge /sort hvitt ☐	Farge ☐	Sort/hvitt ☐	Tema/ innhold						
Tilstand	God tilstand, 0 ☐		God, observeres, 1 ☐		Kopieres, kons/kjøp 2 ☐		Kopieres, haster 3 ☐						
Type skade	Mekanisk ☐		Kjemisk skade ☐		Mugg ☐		% skadet						
Prioritering	Ikke prioritert ☐		Prioritert ☐		Materialets betydning					Uviktig materiale ☐	Noe viktig ☐	Viktig materiale ☐	Veldig viktig ☐
Datering av materiale	1850-1900 ☐	1900-1910 ☐	1910-1920 ☐	1920-1930 ☐	1930-1940 ☐	1940-1950 ☐	1950-1960 ☐	1960-1970 ☐	1970-1980 ☐	1980-1990 ☐	1990-2000 ☐	2000-2020 ☐	
Uregistrert/digitalisert/registrert	Uregistrert			Digitalisert									
Annen relevant informasjon	Registrert												

Tilstandskoder/tilstandsvurdering

Tilsvarer Appendiks A.2.10 i Feltkatalog for

kunst- og kulturhistoriske museer (Norsk museumsutvikling 3:2002)**A.2.10 Tilstandsvurdering (F)****A.2.10.F Negativmateriale:****0 Svært god – Utlån/utstilling mulig***Tilstanden kjennetegnes av:*

- Ingen utbleking, misfarging, sølvslør, tape o.l.
- Maling av rest-fiks ved sølvsulfid-densitometri (ISO 417): $D < 0,03$

1 God – Utlån/utstilling mulig*Et eller flere av følgende kjennetegn:*

- Lett sølvslør, særlig langs kanten av platene
- Knekte plater
- Maling av rest-fiks ved sølvsulfid-densitometri (ISO 417): $D \geq 0,03$

2 Tilfredsstillende/mindre god – Utlån/utstilling etter vurdering**Objektet bør avfotograferes og holdes øye med.***Et eller flere av følgende kjennetegn:*

- Begynnende losning av emulsjon, spesielt i kantene
- Begynnende utbleking eller misfarging
- Misfarging av base

3 Dårlig/kritisk**– Utlån/utstilling ikke anbefalt.****Objektet må avfotograferes og konserveres snarest.***Et eller flere av følgende kjennetegn:*

- Alvorlig sølvspeil
- Fremskreden losning eller avflassing av emulsjon
- Fremskreden utbleking eller misfarging av emulsjon
- Begynnende glassyke
- Krakelering/avflassing av lakk på emulsjonen
- Insektangrep, ikke aktivt
- Tape/lim/papir eller rester av sådan i kantene av bildet (maskering) eller på glassida av billedflaten
- Mugg-/soppangrep
- Aktivt insektangrep
- Krymping av filmbase
- « Edikksyresyndrom »
- Myk/klebrig base
- Tape/lim eller rester av sådan på billedflaten, emulsjonsside
- Dårlig montering (hvis montering er gjort)
- Katastrofe; fukt-/brannskader o.l.
- Alvorlig forurensing; kjemikalier, mat & drikke o.l.

Positivmateriale (ikke diapositiver):

0 Svært god – Utlån/utstilling mulig

Tilstanden kjennetegnes av:

- Ingen utbleking, misfarging, sølvslør, tape o.l.

1 God – Utlån/utstilling mulig, selv om fotografiet er merket av tidens tann.

Et eller flere av følgende kjennetegn:

- Lett sølvslør, særlig langs kantene
- Sammenrulling
- Begrenset mekanisk slitasje, særlig i kantene

2 Tilfredsstillende/mindre god – Utlån/utstilling etter vurdering. Objektet bør avfotograferes og holdes øye med.

Et eller flere av følgende kjennetegn:

- Begynnende utbleking eller misfarging
- Mekaniske skader som rifter, ødelagte hjørner og bretter

3 Dårlig/kritisk – Utlån/utstilling ikke anbefalt. Objektet må avfotograferes og konserveres snarest.

Et eller flere av følgende kjennetegn:

- Foxing
- Fremskreden utbleking eller misfarging
- Insektangrep, ikke aktivt
- Basen synlig nedbrutt
- Alvorlige fysiske skader
- Tape/lim eller rester av sådan i kantene av bildet (maskering)

- Katastrofe; fukt-/brannskader o.l.
- Alvorlig forurensing; kjemikalier, mat & drikke o.l.
- Mugg-/soppangrep
- Aktivt insektangrep
- Binders, stifter o.l.
- Tape/lim eller rester av sådan på billedflaten (eller baksida)
- Dårlig montering (hvis montering er gjort)